

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,
श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं
—

कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता पद पाठः
(वाक्य सहित)

चतुर्थकाण्डे षष्ठः प्रश्नः

Notes:

1. Please refer to the book “TS Kandam 1” and “TS 1.1 pada paadam with Vaakyam” for notes and conventions used in this Compilation.
2. Please download our vedic compilations from our web site www.vedavms.in

Table of Contents

**4 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां पद पाठे चतुर्थ
काण्डं 3**

4.6 चतुर्थकाण्डे षष्ठः प्रश्नः – परिषेचन-संस्काराभिधानं..... 3

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,

श्री गुरुभ्यो नमः , हरिः ओं

4 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां पद पाठे चतुर्थ काण्डं

4.6 चतुर्थकाण्डे षष्ठः प्रश्नः-परिषेचन-संस्काराभिधानं

4.6.1.1

अ॒श्म॒न्नूर्जं॑ प॒र्व॒ते शि॒श्रि॒याणां॑ वा॒ते प॒र्जन्ये॑ व॒रु॒णस्य॑ शु॒ष्मे ।
अ॒द्भ्य ओष॑धी॒भ्यो व॒नस्प॑ति॒भ्योऽधि॑ संभृ॒तां तां न॑ इ॒षमूर्जं॑
ध॒त्त म॒रुतः॑ स॒र् र॒राणाः॑ । अ॒श्म॒स्ते क्षु॒दमुं॑ ते शु॒गृच्छ॑तु यं द्वि॒ष्मः ।
स॒मु॒द्रस्य॑ त्वाऽ*वा॒कया॑ऽग्ने परि॑ व्य॒याम॑सि । पा॒व॒को अ॒स्मभ्य॑
शि॒वो भ॑व । हि॒मस्य॑ त्वा ज॒रायु॑णाऽग्ने परि॑ व्य॒याम॑सि । पा॒व॒को
अ॒स्मभ्य॑ शि॒वो भ॑व । उप – [ ] 1

4.6.1.1 - Padam

अ॒श्मन् । ऊ॒र्जम् । पर्व॑ते । शि॒श्रि॒या॒णाम् । वा॒ते । पर्ज॑न्त्ये । वरु॑णस्य ।
शु॒ष्मे । अ॒द्भ्य इत्य॑त् – भ्यः । ओ॒ष॒धी॒भ्य इत्यो॑षधि – भ्यः ।
वन॑स्पति॒भ्य इति॑ वन॑स्पति – भ्यः । अधी॑ति । संभृ॑तामिति
सं – भृ॑ताम् । ताम् । नः । इ॒षम् । ऊ॒र्जम् । ध॒त्त । म॒रुतः ।
स॒र॒रा॒णा इति॑ सं – र॒रा॒णाः । अ॒श्मन् । ते । क्षु॒त् । अ॒मुम् । ते ।
शुक् । ऋ॒च्छ॒तु । यम् । द्वि॒ष्मः । स॒मु॒द्र॒स्य । त्वा । अ॒वा॒क॒या ।
अ॒ग्ने । परी॑ति । व्य॒याम॑सि । पा॒व॒कः । अ॒स्म॒भ्य॒मि॒त्य॒स्म – भ्यम् ।
शि॒वः । भ॒व । हि॒म॒स्य । त्वा । ज॒रा॒यु॒णा । अ॒ग्ने । परी॑ति ।
व्य॒याम॑सि । पा॒व॒कः । अ॒स्म॒भ्य॒मि॒त्य॒स्म – भ्यम् । शि॒वः । भ॒व ।
उ॒पेति॑ । 1 (50)

4.6.1.2

–ज्मन्नु॑प वे॒त॒से॒ऽव॒त्तरं॑ नदी॒ष्वा । अ॒ग्ने पि॒त्त॒म॒पा॒म॒सि ।
मण्डू॑कि ता॒भि॒रा ग॒हि से॒मं नो॑ य॒ज्ञं । पा॒व॒क॒व॒र्णं॑ शि॒वं कृ॑धि ।
पा॒व॒क आ चि॒त॒य॒न्त्या कृ॑पा । क्षा॒म॒न् रु॒रुच॑ उ॒ष॒सो न॑ भानु॒ना ।

तूर्वन् न यामन्नेतशस्य नू रण आ यो घृणे । न ततृषाणो अजरः ।
अग्ने पावक रोचिषा मन्द्रया देव जिह्वया । आ देवान् – [ ] 2

4.6.1.2 - Padam

ज्मन् । उपेति । वेतसे । अवत्तरमित्यवत् – तरम् । नदीषु । आ ।
अग्ने । पित्तम् । अपाम् । असि । मण्डूकि । ताभिः । एति । गहि ।
सा । इमम् । नः । यज्ञम् । पावकवर्णमिति पावक – वर्णम् ।
शिवम् । कृधि । पावके । एति । चितयन्त्या । कृपा । क्षामन् ।
रुरुचे । उषसः । न । भानुना । तूर्वन् । न । यामन् । एतशस्य ।
नु । रणे । एति । यः । घृणे । न । ततृषाणः । अजरः । अग्ने ।
पावक । रोचिषा । मन्द्रया । देव । जिह्वया । एति । देवान् । 2 (50)

4.6.1.3

वक्षि यक्षि च । स नः पावक दीदिवोऽग्ने देवाऽऽ इहाऽऽ वह ।
उप यज्ञऽऽ हविश्च नः । अपामिदं न्ययनऽऽ समुद्रस्य निवेशनं ।
अन्यं ते अस्मत् तपन्तु हेतयः पावको अस्मभ्यऽऽ शिवो भव ।

नम॑स्ते॒ हर॑से॒ शोचि॑षे॒ नम॑स्ते॒ अस्त्व॑र्चिषे॑ । अन्यं॑ ते॒ अस्मत्॑ तपन्तु
हे॒तयः॑ पा॒वको॑ अ॒स्मभ्य॑ ॐ शि॒वो भव॑ । नृ॒षदे॑ वड् – [ ] 3

4.6.1.3 - Padam

व॒क्षि । य॒क्षि । च । सः । नः । पा॒वक॑ । दी॒दिवः॑ । अ॒ग्ने॑ । दे॒वान् ।
इ॒ह । ए॒ति । व॒ह । उ॒पेति॑ । य॒ज्ञम् । ह॒विः । च । नः । अ॒पाम् ।
इ॒दम् । न्य॒यन॑मिति॒ नि – अ॒यनम्॑ । स॒मु॒द्रस्य॑ । नि॒वेश॑नमिति॒
नि – वे॑शनम् । अ॒न्यम् । ते॒ । अ॒स्मत् । तप॑न्तु । हे॒तयः॑ ।
पा॒वकः॑ । अ॒स्मभ्य॑मित्य॒स्म – भ्य॑म् । शि॒वः । भव॑ । नमः॑ । ते॒ ।
हर॑से॒ शोचि॑षे॒ नमः॑ । ते॒ । अ॒स्तु । अ॒र्चिषे॑ । अ॒न्यम् । ते॒ ।
अ॒स्मत् । तप॑न्तु । हे॒तयः॑ । पा॒वकः॑ । अ॒स्मभ्य॑मित्य॒स्म – भ्य॑म् ।
शि॒वः । भव॑ । नृ॒षद॑ इति॒ नृ – स॒दे॑ । वट् । 3 (50)

4.6.1.4

–फ॒सु॒षदे॑ वड् वन॑सदे॒ वड् ब॒र्हि॒षदे॑ वट्थ् सु॒व॒र्विदे॑ वट् ।
ये॒ दे॒वा दे॒वानां॑ य॒ज्ञिया॑ य॒ज्ञिया॑ना ॐ सँव॑त् स॒री॒णमु॑प भा॒गमा॑सते ।
अ॒हु॒तादो॑ ह॒विषो॑ य॒ज्ञे अ॒स्मिन्थ् स्व॑यं जु॒हु॒ध्वं म॑धु॒नो घृ॑तस्य ।

ये दे॒वा दे॒वेष्व॑धि दे॒वत्व॑मा॒यन् ये ब्र॑ह्मणः॒ पुर ए॒तारो॑ अ॒स्य ।
येभ्यो॑ न॒र्ते पव॑ते॒ धाम॑ किं च॒न न ते॑ दि॒वो न पृ॑थि॒व्या अधि॑ स्नुषु॑ ।

प्राण॒दा – [ ] 4

4.6.1.4 - Padam

अ॒प्सुष॑द इत्य॑प्सु – स॒दे॑ । वट् । व॒नस॑द इति॑ व॒न – स॒दे॑ । वट् ।
ब॒र्हिष॑द इति॑ ब॒र्हि – स॒दे॑ । वट् । सु॒वर्वि॑द इति॑ सु॒वः – वि॒दे॑ ।
वट् । ये । दे॒वाः । दे॒वाना॑म् । य॒ज्ञियाः॑ । य॒ज्ञिया॑नाम् ।
सँव॑त्स॒रीण॑मि॒ति सं – व॑त्स॒रीण॑म् । उ॒पेति॑ । भा॒गम् । आ॒सते॑ ।
अ॒हुता॑द इत्य॑हु॒त – अ॒दः । ह॒विषः॑ । य॒ज्ञे । अ॒स्मिन् । स्व॒यम् ।
जु॒हुध्व॑म् । म॒धुनः॑ । घृ॒तस्य॑ । ये । दे॒वाः । दे॒वेषू॑ । अधी॑ति ।
दे॒वत्व॑मि॒ति दे॒व – त्वम् । आ॒यन् । ये । ब्र॑ह्मणः॒ पुर ए॒तार इति॑
पुरः – ए॒तारः । अ॒स्य । येभ्यः॑ । न । ऋ॒ते । पव॑ते । धाम॑ । किम् ।
च॒न । न । ते॑ । दि॒वः । न । पृ॑थि॒व्याः । अधी॑ति । स्नुषु॑ ।

प्राण॒दा इति॑ प्राण – दाः । 4 (50)

4.6.1.5

अ॒पान॒दा व्या॒नदा॑श्चक्षु॒र्दा व॒र्चो॒दा वरि॒वो॒दाः ।
अ॒न्यं ते॑ अ॒स्मत् तप॑न्तु हे॒तयः॑ पा॒वको॑ अ॒स्मभ्य॑ꣳ शि॒वो भव॑ ।
अ॒ग्निस्ति॒ग्मेन॑ शो॒चिषा॑ यꣳस॒द्विश्वं॑ न्य॒त्रिणं॑ ॥
अ॒ग्निर्नो॑ वꣳस॒ते रयि॑म् । सै॒नाऽनी॑केन सु॒विद॒त्रो अ॒स्मो य॑ष्टा
दे॒वाꣳ आ॒यजि॑ष्ठः स्व॒स्ति । अ॒द॒ब्धो गो॒पा उ॒त नः॑ प॒र॒स्या अ॒ग्ने
द्यु॒मदु॒त रे॒वद्-दि॒दीहि॑ । 5

4.6.1.5 - Padam

अ॒पान॒दा इत्य॑पान – दाः । व्या॒नदा॑ इति॑ व्या॒न – दाः । चक्षु॒र्दा इति॑
चक्षुः-दाः । व॒र्चो॒दा इति॑ वर्चः – दाः । वरि॒वो॒दा इति॑ वरि॒वः-दाः ।
अ॒न्यम् । ते॑ । अ॒स्मत् । तप॑न्तु । हे॒तयः॑ । पा॒वकः॑ ।
अ॒स्मभ्य॑मित्य॒स्म – भ्यम् । शि॒वः । भव॑ । अ॒ग्निः । ति॒ग्मेन॑ ।
शो॒चिषा॑ ॥ यꣳस॒त् । विश्व॑म् । नी॒ति । अ॒त्रिणम्॑ । अ॒ग्निः । नः॑ ।
वꣳस॒ते । रयि॑म् । सः । ए॒ना । अ॒नीके॑न । सु॒विद॒त्र इति॑
सु-वि॒द॒त्रः । अ॒स्मो इति॑ । य॑ष्टा ॥ दे॒वान् । आ॒यजि॑ष्ठ इत्या-य॒जिष्ठः॑ ।

स्व॒स्ति । अ॒द॒ब्धः । गो॒पा इति॑ गो – पाः । उ॒त । नः । प॒र॒स्या इति॑
प॒रः – पाः । अ॒ग्ने॑ । द्यु॒मदि॑ति द्यु – मत् । उ॒त । रे॒वत् ।

दि॒दी॒हि । 5 (44)

(उ॒प॒-दे॒वान्-व॒ट्-प्रा॒णदा॑-श्चतु॑श्चत्वारि॒ंश॑च्च) (A1)

4.6.2.1

य इ॒मा वि॒श्वा भु॒व॒नानि॑ जु॒ह्व॒दृषि॑र्हो॒ता नि॒षसा॑दा पि॒ता नः॑ ।
स आ॒शिषा॑ द्र॒विण॑मिच्छ॒मानः॑ प॒रम॑च्छदो वर आ वि॒वेश॑ ।
वि॒श्वक॑र्मा म॒नसा॑ यद्विहा॒या धा॒ता वि॒धाता॑ प॒रमो॑त स॒न्दृक् ।
तेषा॑मिष्टा॒नि स॒मिषा॑ म॒दन्ति॑ यत्र स॒प्तर्षी॑न् प॒र ए॒कमा॑हुः ।
यो नः॑ पि॒ता ज॒निता॑ यो वि॒धाता॑ यो नः॑ स॒तो अ॒भ्या स॒ज्ज॒जान॑ । 6

4.6.2.1 - Padam

य । इ॒मा । वि॒श्वा॑ । भु॒व॒नानि॑ । जु॒ह्वत् । ऋ॒षिः॑ । हो॒ता॑ । नि॒षसा॑देति॑
नि – स॒साद॑ । पि॒ता । नः॑ । सः॑ । आ॒शिषे॑त्या॑ – शिषा॑ । द्र॒विण॑म् ।
इ॒च्छ॒मानः॑ । प॒रम॑च्छद इति॑ प॒रम॑ – छदः॑ । वरे॑ । एति॑ । वि॒वेश॑ ।

वि॒श्व॒क॒र्मे॒ति॑ वि॒श्व॒-क॒र्मा॑ । म॒न॒सा॑ । यत् । वि॒हा॒या॑ इति वि॒हा॒याः॑ ।
धा॒ता॑ । वि॒धा॒ते॒ति॑ वि - धा॒ता॑ । प॒र॒मा॑ । उ॒त॑ । स॒न्दृ॒गि॒ति॑ सं - दृ॒क् ।
ते॒षाम्॑ । इ॒ष्टा॒नि॑ । स॒मि॒ति॑ । इ॒षा॑ । म॒द॒न्ति॑ । य॒त्र॑ । स॒प्त॒र्षी॒नि॒ति॑
स॒प्त॒-ऋ॒षी॒न् । प॒रः॑ । ए॒क॒म् । आ॒हुः॑ । यः॑ । नः॑ । पि॒ता॑ । ज॒नि॒ता॑ ।
यः॑ । वि॒धा॒ते॒ति॑ वि - धा॒ता॑ । यः॑ । नः॑ । स॒तः॑ । अ॒भि॑ । ए॒ति॑ ।
स॒त् । ज॒जा॒न॑ । 6 (50)

4.6.2.2

यो॑ दे॒वानां॑ नाम॒धा॑ ए॒क॑ ए॒व त॑ꣳ संप्र॒श्नं॑ भु॒व॒ना॑ य॒न्त्य॒न्या॑ ।
त आ॒ज्य॑ज॒न्त॒ द्र॒वि॒ण॑ꣳ स॒म॒स्मा॑ ऋ॒षयः॑ पूर्वे॑ ज॒रि॒तारो॑ न भू॒ना॑ ।
अ॒सू॒र्ता॑ सू॒र्ता॑ र॒ज॒सो॑ वि॒माने॑ ये भू॒तानि॑ स॒म॒कृ॑ण्वन्नि॒मानि॑ ।
न तं॑ वि॒दाथ॑ य इ॒दं॑ ज॒जा॒ना॒न्यद् यु॒ष्मा॒क॒म॒न्तरं॑ भ॒वा॒ति॑ ।
नी॒हा॒रेण॑ प्रा॒वृ॒ता॑ ज॒ल्प्या॑ चा॒सु॒तृ॒प उ॒क्थ॑ शा॒सश्च॑रन्ति ।
प॒रो दि॒वा प॒र ए॒ना - [ ] 7

4.6.2.2 - Padam

यः । दे॒वाना॑म् । ना॒म॒धा इति॑ नाम – धाः । ए॒कः । ए॒व । तम् ।
संप्र॑श्नमि॒ति सं – प्र॑श्नम् । भु॒वना । य॒न्ति । अ॒न्या । ते । ए॒ति ।
अ॒य॒ज॒न्त । द्र॒वि॒णम् । स॒मि॒ति । अ॒स्मै । ऋ॒षयः॑ । पूर्वे॑ । ज॒रि॒तारः॑ ।
न । भू॒ना । अ॒सू॒र्ता । सू॒र्ता । रज॑सः । वि॒मान इति॑ वि – मा॒ने ।
ये । भू॒तानि॑ । स॒म॒कृ॒ण्व॒न्निति॑ सं – अ॒कृ॒ण्व॒न् । इ॒मानि॑ । न । तम् ।
वि॒दाथ । यः । इ॒दम् । ज॒जान॑ । अ॒न्यत् । यु॒ष्माक॑म् । अ॒न्तर॑म् ।
भ॒वाति॑ । नी॒हार॑ेण । प्रा॒वृ॒ताः । ज॒ल्प्या । च । अ॒सु॒तृ॒प
इ॒त्यसु॑ – तृ॒पः । उ॒क्थ॒शास॑ इ॒त्यु॒क्थ – शा॑सः । च॒र॒न्ति । प॒रः ।
दि॒वा । प॒रः । ए॒ना । 7 (50)

4.6.2.3

पृ॒थि॒व्या प॒रो दे॒वेभि॑र॒सुरै॑र्गुहा॒ यत् ।
क॒७ स्वि॒द्गर्भं॑ प्रथ॒मं द॒ध्र आपो॑ यत्र दे॒वाः स॒म॒गच्छ॑न्त॒ विश्वे॑ ।
त॒मि॒द्गर्भं॑ प्रथ॒मं द॒ध्र आपो॑ यत्र दे॒वाः स॒म॒गच्छ॑न्त॒ विश्वे॑ ।
अ॒ज॒स्य ना॒भा॒व॒ध्येक॑-म॒र्पितं॑ य॒स्मिन्नि॒दं वि॒श्वं भु॒वन॑म॒धि श्रि॒तं ।

वि॒श्व॒कर्मा॑ ह्य॒जनि॑ष्ट दे॒व आदि॑-गन्ध॒र्वो अ॑भवद् द्वि॒तीयः॑ ।

तृ॒तीयः॑ पि॒ता जनि॑तौष॒धीना॑ – [ ] 8

4.6.2.3 - Padam

पृ॒थि॒व्या । परः॑ । दे॒वो॒भिः॑ । अ॒सुरैः॑ । गु॒हा॑ । यत् । कम् । स्वि॒त् ।

ग॒र्भम्॑ । प्र॒थमम्॑ । दध्ने॑ । आपः॑ । यत्र॑ । दे॒वाः । स॒मग॑च्छन्तेति

सं – अ॒गच्छ॑न्त । वि॒श्वे॑ । तम् । इत् । ग॒र्भम्॑ । प्र॒थमम्॑ । दध्ने॑ ।

आपः॑ । यत्र॑ । दे॒वाः । स॒मग॑च्छन्तेति सं – अ॒गच्छ॑न्त । वि॒श्वे॑ ।

अ॒जस्य॑ । नाभौ॑ । अधी॒ति॑ । ए॒कम् । अ॒र्पित॑म् । यस्मि॒न् । इ॒दम् ।

वि॒श्वम्॑ । भु॒वनम्॑ । अधी॒ति॑ । श्रि॒तम् । वि॒श्वकर्मे॑ति वि॒श्व – क॒र्मा ।

हि । अ॒जनि॑ष्ट । दे॒वः । आ॒त् । इत् । गन्ध॒र्वः । अ॒भव॑त् । द्वि॒तीयः॑ ।

तृ॒तीयः॑ । पि॒ता । जनि॑ता । औष॒धीना॑म् । 8 (50)

4.6.2.4

– म॒पां ग॒र्भं व्य॑दधात् पु॒रु॒त्रा । चक्षु॑षः

पि॒ता म॒नसा॑ हि धी॒रो घृ॒तमे॑ने अ॒जन॑न्नन्माने ।

यदे॒दन्ता॑ अ॒ददृ॑हन्त पूर्॒व आदि॑ या॒वापृ॑थि॒वी अ॒प्रथे॑तां ।

वि॒श्वत॑-श्चक्षु॑रुत वि॒श्वतो॑मुखो वि॒श्वतो॑हस्त उत वि॒श्वत॑स्पात् ।
सं बा॒हुभ्यां॑ नमति॑ सं पत॑त्रै द्या॒वापृ॑थिवी ज॒नयन्॑ दे॒व एकः॑ ।
किञ्च॑ स्वि॒दासी॑-दधि॒ष्ठान॑-मा॒रंभणं॑ क॒तम॑थ् स्वि॒त् किमा॑सीत् ।
यदी॑ भू॒मिं ज॒नयन्॑ - [ ] 9

4.6.2.4 - Padam

अ॒पाम् । गर्भ॑म् । वी॒ति । अ॒दधा॑त् । पु॒रुत्रे॑ति पु॒रु - त्रा । चक्षु॑षः ।
पि॒ता । मन॑सा । हि । धी॒रः । घृ॒तम् । ए॒ने इति॑ । अ॒ज॒न॒त् ।
न॒न्न॒मा॒ने इति॑ । य॒दा । इ॒त् । अ॒न्ताः॑ । अ॒द॒दृ॒ह॒न्त । पू॒र्वे । आ॒त् ।
इ॒त् । द्या॒वापृ॑थिवी इति॑ द्या॒वा - पृ॒थि॒वी । अ॒प्र॒थे॒ताम् ।
वि॒श्वत॑श्चक्षु॑रिति वि॒श्वतः॑ - चक्षुः॑ । उ॒त । वि॒श्वतो॑मुख इति॑
वि॒श्वतः॑ - मु॒खः । वि॒श्वतो॑हस्त इति॑ वि॒श्वतः॑ - ह॒स्तः । उ॒त ।
वि॒श्वत॑स्पादिति॑ वि॒श्वतः॑-पा॒त् । स॒मि॒ति । बा॒हुभ्या॑मिति॑ बा॒हु-भ्या॑म् ।
नम॑ति । स॒मि॒ति । प॒त॒त्रैः । द्या॒वापृ॑थिवी इति॑ द्या॒वा - पृ॒थि॒वी ।
ज॒न॒यन् । दे॒वः । एकः॑ । किम् । स्वि॒त् । आ॒सी॒त् ।

अधि॑ष्ठान॒मित्य॑धि – स्थान॑म् । आरं॑भण॒मित्या॑ – रंभण॑म् । क॒त॒म॒त् ।
स्वि॒त् । कि॒म् । आ॒सी॒त् । य॒दि । भू॒मि॒म् । ज॒न॒य॒न् । 9 (50)

4.6.2.5

वि॒श्व॒क॒र्मा॑ वि॒ द्या॒मौ॒र्णो॑न् म॒हि॒ना॑ वि॒श्व॒च॒क्षाः॑ ।
कि॒ञ्च॑ स्वि॒द्वनं॑ क॒ उ॒ स॒ वृ॒क्ष॑ आ॒सी॒द्य॒तो॑ द्या॒वापृ॑थि॒वी नि॑ष्ट॒तक्षुः॑ ।
म॒नी॒षि॒णो॑ म॒न॒सा॑ पृ॒च्छ॒ते॒दु॒ त॒द्य॒द॒ध्य॒ति॒ष्ठ॒द् भु॒व॒ना॒नि धा॒र॒य॒न् ।
या॒ ते॒ धा॒मा॒नि॑ प॒र॒मा॒णि॑ या॒ऽव॒मा॒ या॒ म॒ध्य॒मा॑ वि॒श्व॒क॒र्म॒न्नु॒ते॒मा॑ ।
शि॒क्षा॒ स॒खि॒भ्यो॑ ह॒वि॒षि॑ स्व॒धा॒वः॑ स्व॒यं॑ य॒ज॒स्व॒ त॒नु॒वं॑ जु॒षा॒णः॑ ।
वा॒च॒स्प॒तिं॑ वि॒श्व॒क॒र्मा॑ण॒मू॒तये॑ – [ ] 10

4.6.2.5 - Padam

वि॒श्व॒क॒र्मे॑ति॒ वि॒श्व॑ – क॒र्मा॑ । वी॒ति॑ । द्या॒म् । औ॒र्णो॑त् । म॒हि॒ना॑ ।
वि॒श्व॒च॒क्षा॑ इति॒ वि॒श्व॑ – च॒क्षाः॑ । कि॒म् । स्वि॒त् । व॒न॒म् । कः॑ ।
उ॒ । सः॑ । वृ॒क्षः॑ । आ॒सी॒त् । य॒तः॑ । द्या॒वापृ॑थि॒वी इति॑
द्या॒वा॑ – पृ॒थि॒वी । नि॑ष्ट॒तक्षु॑रिति॒ निः॑ – त॒तक्षुः॑ । म॒नी॒षि॒णः॑ ।
म॒न॒सा॑ । पृ॒च्छ॒त॑ । इ॒त् । उ॒ । त॒त् । य॒त् ।

अ॒ध्य॒ति॒ष्ठ॒दि॒त्य॒धि॒ – अ॒ति॒ष्ठ॒त् । भु॒व॒ना॒नि । धा॒र॒य॒न् । या । ते ।
धा॒मा॒नि । प॒र॒मा॒णि । या । अ॒व॒मा । या । म॒ध्य॒मा । वि॒श्व॒क॒र्म॒न्नि॒ति॒
वि॒श्व – क॒र्म॒न् । उ॒त । इ॒मा । शि॒क्ष । स॒खि॒भ्य॒ इति॒ स॒खि – भ्यः ।
ह॒वि॒षि॒ । स्व॒धा॒व॒ इति॒ स्व॒धा – वः । स्व॒य॒म् । य॒ज॒स्व । त॒नु॒व॒म् ।
जु॒षा॒णः । वा॒चः । प॒ति॒म् । वि॒श्व॒क॒र्मा॒ण॒मि॒ति॒ वि॒श्व – क॒र्मा॒ण॒म् ।
ऊ॒त॒र्ये॑ ॥ 10 (50)

4.6.2.6

म॒नो॒यु॒जं वा॒जे॑ अ॒द्या हु॒वे॒म ।
स नो॑ ने॒दि॒ष्ठा ह॒व॒ना॒नि जो॒ष॒ते वि॒श्व॒शं॒भू॒र॒व॒से सा॒धु॒क॒र्मा ।
वि॒श्व॒क॒र्म॒न् ह॒वि॒षा वा॒वृ॒धा॒नः स्व॒यं य॒ज॒स्व त॒नु॒वं जु॒षा॒णः ।
मु॒ह्य॒न्त्व॒न्ये अ॒भि॒तः स॒प॒त्ना इ॒हा॒स्मा॒कं म॒घ॒वा सू॒रि॒र॒स्तु ।
वि॒श्व॒क॒र्म॒न् ह॒वि॒षा वर्ध॑ने॒न त्रा॒ता॒र॒मि॒न्द्र–म॒कृ॒णो॒र॒व॒ध्यं ।
त॒स्मै वि॒शः॑ स॒म॒न॒म॒न्त पू॒र्वी॒र॒य॒मु॒ग्रो वि॒ह॒व्यो यथा॑ऽस॒त् ।

समु॒द्राय॑ व॒युना॑य॒ सिन्धू॑नां पतये॒ नमः॑ ( ) ।

नदी॑नां॒ सर्वा॑सां पि॒त्रे जु॒हुता॑ विश्व॑कर्म॒णे विश्वा॑ऽहामर्त्यं॒ हविः॑ । 11

4.6.2.6 - Padam

मनो॑युजमि॒ति मनः॑ – युज॑म् । वाजै॑ । अद्य॑ । हुवे॑म । सः । नः ।
नेदि॑ष्ठा । हव॑नानि । जोष॑ते । विश्व॑शंभूरि॒ति विश्व॑ – शंभूः॑ । अव॑से ।
साधु॑कर्म॒ति साधु॑ – कर्मा॑ । विश्व॑कर्म॒न्निति॑ विश्व॑-कर्म॒न् । हवि॑षा ।
वावृ॑धानः । स्वय॑म् । यज॑स्व । तनु॑वम् । जुषा॑णः । मुह्य॑न्तु । अन्ये॑ ।
अभि॑तः । सप॑त्नाः । इह॑ । अस्मा॑कम् । मघ॑वेति॒ मघ॑ – वा ।
सूरिः॑ । अस्तु॑ । विश्व॑कर्म॒न्निति॑ विश्व॑ – कर्म॒न् । हवि॑षा । वर्ध॑नेन ।
त्राता॑रम् । इन्द्र॑म् । अकृ॑णोः । अव॑ध्यम् । तस्मै॑ । विशः॑ । समि॑ति ।
अन॑मन्त । पूर्वीः॑ । अय॑म् । उग्रः॑ । विह॑व्य इति॒ वि-ह॑व्यः । यथा॑ ।
अस॑त् । समु॒द्राय॑ । व॒युना॑य । सिन्धू॑नाम् । पतये॒ नमः॑ ( ) ।
नदी॑नाम् । सर्वा॑साम् । पि॒त्रे जु॒हुत॑ । विश्व॑कर्म॒ण इति॑
विश्व॑ – कर्म॒णे । विश्वा॑ । अहा॑ । अम॑र्त्यम् । हविः॑ । 11 (59)

(ज॒जानै॑ – नौ॑ – ष॒धीनां॑ – भूमिं॑ ज॒नय॑ – न्रू॒तये॑ – नमो॑
– नव॑ च) (A2)

4.6.3.1

उदे॑नमु॒त्तरां॑ न॒याग्ने॑ घृ॒तेनाऽऽहु॑त ।
रा॒यस्पोषे॑ण स॒ꣳ सृ॒ज प्र॒जया॑ च ध॒नेन॑ च ।
इ॒न्द्रे मं॑ प्र॒तरां॑ कृ॒धि स॒जाता॑ना-म॒सद्व॑शी ।
समे॑नं व॒र्चसा॑ सृ॒ज दे॒वेभ्यो॑ भा॒गधा॑ अ॒सत् ।
यस्य॑ कु॒र्मो ह॒विर्गृ॑हे तम॒ग्ने वर्ध॑या त्वं ।
तस्मै॑ दे॒वा अधि॑ ब्र॒वन्न॑यं च ब्र॒ह्मण॑स्पतिः ।
उ॒दु त्वा॑ वि॒श्वे दे॒वा – [ ] 12

4.6.3.1 - Padam

उ॒दि॒ति॑ । ए॒नम् । उ॒त्तरा॑मि॒त्युत् – त॒राम् । न॒य॑ । अ॒ग्ने॑ । घृ॒तेन॑ ।
आ॒हु॒ते॒त्या॑ – हु॒त॑ । रा॒यः॑ । पो॒षे॒ण॑ । स॒मि॒ति॑ । सृ॒ज॑ । प्र॒जये॑ति
प्र – ज॒या॑ । च॒ । ध॒नेन॑ । च॒ । इ॒न्द्र॑ । इ॒मम् । प्र॒तरा॑मि॒ति॑ प्र-त॒राम् ।
कृ॒धि॑ । स॒जा॒ता॒नामि॑ति॒ स – जा॒ता॒नाम् । अ॒सत् । व॒शी॑ । स॒मि॒ति॑ ।

ए॒नम् । वर्च॑सा । सृ॒ज । दे॒वै॒भ्यः॑ । भा॒ग॒धा इति॑ भा॒ग – धाः॑ ।
अ॒सत् । यस्य॑ । कु॒र्मः । ह॒विः । गृ॒हे । तम् । अ॒ग्ने । वर्ध॑य । त्वम् ।
तस्मै॑ । दे॒वाः । अधी॑ति । ब्र॒वन् । अ॒यम् । च । ब्र॒ह्म॒णः । पतिः॑ ।
उदि॑ति । उ । त्वा । विश्वे॑ । दे॒वाः । 12 (50)

4.6.3.2

अ॒ग्ने भ॑रन्तु चि॒त्ति॑भिः । स नो॑ भ॒व शि॒वत॑मः सु॒प्रती॑को वि॒भाव॑सुः ।
पञ्च॑ दि॒शो दै॒वीर्य॑जमवन्तु दे॒वीर॑पामतिं दु॒र्मतिं॑ बा॒धमा॑नाः ।
रा॒यस्पोषे॑ य॒ज्ञप॑ति-मा॒भज॑न्तीः ।
रा॒यस्पोषे॑ अधि॑ य॒ज्ञो अ॑स्थाथ् समि॒द्धे अ॒ग्नाव॑धि मा॒महा॑नः ।
उक्थ॑प॒त्र ई॒ड्यो गृ॑भीतस्त॒प्तं घ॒र्मं परि॑गृह्यायजन्त ।
ऊ॒र्जा यद्-य॑ज्ञमशमन्त दे॒वा दै॒व्याय॑ ध॒र्त्रे जोष्ट्रे॑ ।
दे॒वश्रीः॑ श्रीम॒णाः श॑तप॒याः – [ ] 13

4.6.3.2 - Padam

अ॒ग्ने । भ॑रन्तु । चि॒त्ति॑भिरिति चि॒त्ति – भिः॑ । सः । नः । भ॒व ।
शि॒वत॑म इति॑ शि॒व – त॒मः । सु॒प्रती॑क इति॑ सु – प्र॒तीकः॑ ।

वि॒भा॒व॒सु॒रि॒ति॒ वि॒भा – व॒सुः । प॒ञ्च । दि॒शः । दै॒वीः । य॒ज्ञम् ।
अ॒व॒न्तु । दे॒वीः । अ॒पे॒ति । अ॒म॒ति॒म् । दु॒र्म॒ति॒मि॒ति॒ दुः – म॒ति॒म् ।
बा॒ध॒मा॒नाः । रा॒यः । पो॒षे॑ । य॒ज्ञ॒प॒ति॒मि॒ति॒ य॒ज्ञ – प॒ति॒म् ।
आ॒भ॒ज॒न्ती॒रि॒त्या॑ – भ॒ज॒न्तीः । रा॒यः । पो॒षे॑ । अ॒धी॒ति॒ । य॒ज्ञः ।
अ॒स्था॒त् । स॒मि॒द्ध इति॑ सं – इ॒द्धे॑ । अ॒ग्नौ । अ॒धी॒ति॒ । मा॒म॒हा॒नः ।
उ॒क्थ॒प॒त्र इत्यु॒क्थ – प॒त्रः । ई॒ड्यः । गृ॒भी॒तः । त॒प्तम् । घ॒र्मम् ।
प॒रि॒गृ॒ह्येति॑ प॒रि–गृ॒ह्य । अ॒य॒ज॒न्त । ऊ॒र्जा । यत् । य॒ज्ञम् । अ॒श॒म॒न्त ।
दे॒वाः । दै॒व्या॒य । ध॒र्त्रे॑ । जो॒ष्ट्रे॑ । दे॒व॒श्री॒रि॒ति॒ दे॒व – श्रीः ।
श्री॒म॒णा इति॑ श्री – म॒नाः । श॒त॒प॒या इति॑ श॒त – प॒याः । 13 (50)

4.6.3.3

प॒रि॒गृ॒ह्य दे॒वा य॒ज्ञ॒मा॒य॒न् ।
सू॒र्य॒र॒श्मि॒र्हरि॑केशः पु॒र॒स्ता॒थ् स॒वि॒ता ज्योति॑रु॒दया॑ अ॒ज॒स्रं ।
त॒स्य पू॒षा प्र॒स॒वं या॑ति दे॒वः संप॑श्यन् वि॒श्वा भु॒व॒ना॒नि गो॒पाः ।
दे॒वा दे॒वे॒भ्यो अ॒ध्व॒र्य॒न्तो अ॒स्थु॒र्वी॒तश्च॑ श॒मि॒त्रे श॒मि॒ता य॒ज॒ध्यै॑ ।

तु॒री॒यो॒ य॒ज्ञो॒ यत्र॑ ह॒व्य॒मे॒ति॒ ततः॑ पा॒व॒का अ॒शि॒षो नो॑ जुषन्तां ।

वि॒मान॑ ए॒ष दि॒वो म॒ध्य आ॒स्त आप॑प्रि॒वान् रो॑द॒सी अ॒न्त॒रि॒क्षं ।

स वि॒श्वा॒ची॒र॒भि – [ ] 14

4.6.3.3 - Padam

परि॒गृह्ये॑ति॒ परि॑ – गृह्य॑ । दे॒वाः । य॒ज्ञम् । आ॒यन् । सू॒र्य॒र॒श्मि॒रिति॑

सू॒र्य – र॒श्मिः । हरि॑केश॒ इति॑ हरि॑ – के॒शः । पु॒रस्ता॑त् । स॒वि॒ता ।

ज्यो॑तिः । उ॒दि॒ति । अ॒या॒न् । अ॒ज॒स्र॒म् । तस्य॑ । पू॒षा । प्र॒स॒व॒मिति॑

प्र – स॒व॒म् । या॒ति । दे॒वः । संप॑श्यन्ति॒ति सं – प॑श्यन् । वि॒श्वा ।

भु॒व॒ना॒नि । गो॒पा इति॑ गो – पाः । दे॒वाः । दे॒वै॒भ्यः । अ॒ध्व॒र्य॒न्तः ।

अ॒स्थुः । वी॒त॒म् । श॒मि॒त्रे । श॒मि॒ता । य॒ज॒ध्वे । तु॒री॒यः । य॒ज्ञः ।

यत्र॑ । ह॒व्य॒म् । ए॒ति । ततः॑ । पा॒व॒काः । आ॒शि॒ष इत्या॑-शि॒षः । नः ।

जुष॑न्ताम् । वि॒मान॑ इति॒ वि-मा॑नः । ए॒षः । दि॒वः । म॒ध्ये । आ॒स्ते ।

आ॒प॒प्रि॒वा॒नि॒त्या – प॒प्रि॒वान् । रो॑द॒सी इति॑ । अ॒न्त॒रि॒क्षम् । सः ।

वि॒श्वा॒चीः । अ॒भी॒ति । 14 (50)

4.6.3.4

च॒ष्टे॒ घृ॒ता॒ची॒र॒न्त॒रा॒ पूर्॒व॒म॒प॒रं॑ च॒ के॒तुं॑ ।
उ॒क्षा॒ स॒मु॒द्रो॒ अ॒रु॒णः॑ सु॒पर्णः॑ पूर्॒व॒स्य॑ यो॒निं॑ पि॒तुरा॑ वि॒वेश॑ ।
म॒ध्ये॑ दि॒वो॒ नि॒हि॒तः॑ पृ॒श्नि॒र॒श्मा॒ वि॒ च॒क्र॒मे॒ रज॑सः पा॒त्यन्तौ॑ ।
इ॒न्द्रं॑ वि॒श्वा॒ अ॒वी॒वृ॒धन्थ्॑ स॒मु॒द्र॒व्य॒च॒सं॑ गि॒रः॑ ।
र॒थी॒त॒म॒ꣳ र॒थी॒नां॑ वा॒जा॒ना॒ꣳ स॒त्प॒तिं॑ प॒तिं॑ ।
सु॒म्न॒हूर्य॒ज्ञो॒ दे॒वाꣳ आ॒ च॒ व॒क्ष॒द्य॒क्ष॒द॒ग्नि॒र्दे॒वो॒ दे॒वाꣳ आ॒ च॒ व॒क्ष॒त् ।
वा॒ज॒स्य॑ ( ) मा प्र॒स॒वे॒नो॒द्-ग्रा॒भे॒णो-द॒ग्र॒भी॒त् ।
अ॒था॒ स॒प॒त्नाꣳ इ॒न्द्रो॒ मे॒ नि॒ग्रा॒भे॒णा॒ध॒राꣳ अ॒कः॑ ।
उ॒द्ग्रा॒भं॑ च॒ नि॒ग्रा॒भं॑ च॒ ब्र॒ह्म॑ दे॒वा॒ अ॒वी॒वृ॒धन् ।
अ॒था॒ स॒प॒त्ना॒नि॒द्रा॒ग्नी॒ मे॒ वि॒षू॒ची॒ना॒न् व्य॑स्यतां । 15

4.6.3.4 - Padam

च॒ष्टे॒ । घृ॒ता॒चीः॑ । अ॒न्त॒रा॒ । पूर्॒व॒म् । अ॒प॒रम् । च॒ । के॒तुम् । उ॒क्षा॒ ।
स॒मु॒द्रः॑ । अ॒रु॒णः॑ । सु॒पर्ण॑ इति सु – पर्णः॑ । पूर्॒व॒स्य॑ । यो॒निम् ।
पि॒तुः॑ । ए॒ति॑ । वि॒वेश॑ । म॒ध्ये॑ । दि॒वः॑ । नि॒हि॒त॑ इति नि – हि॒तः॑ ।

पृ॒श्निः॑ । अ॒श्मा॑ । वी॒ति॑ । च॒क्र॒मे॑ । रज॑सः । पा॒ति॑ । अ॒न्तौ॑ । इ॒न्द्र॑म् ।
 वि॒श्वाः॑ । अ॒वी॒वृ॒धन्॑ । स॒मु॒द्र॒व्य॒च॒स॒मि॒ति॑ स॒मु॒द्र॒व्य॒च॒स॒म् । गि॒रः॑ ।
 र॒थी॒त॒म॒मि॒ति॑ र॒थि॑ – त॒म॒म् । र॒थी॒ना॒म् । वा॒जा॒ना॒म् । स॒त्प॒ति॒मि॒ति॑
 स॒त् – प॒ति॒म् । प॒ति॒म् । सु॒म्न॒हू॒रि॒ति॑ सु॒म्न॒ – हूः॑ । य॒ज्ञः॑ । दे॒वान् ।
 ए॒ति॑ । च॒ । व॒क्ष॒त् । य॒क्ष॒त् । अ॒ग्निः॑ । दे॒वः॑ । दे॒वान् । ए॒ति॑ । च॒ ।
 व॒क्ष॒त् । वा॒ज॒स्य॑ ( ) । मा॒ । प्र॒स॒वे॒ने॒ति॑ प्र॒ – स॒वे॒न॑ ।
 उ॒द्ग्रा॒भे॒णे॒त्यु॒त् – ग्रा॒भे॒ण॑ । उ॒दि॒ति॑ । अ॒ग्र॒भी॒त् । अ॒थ॑ । स॒प॒त्नान्॑ ।
 इ॒न्द्रः॑ । मे॒ । नि॒ग्रा॒भे॒णे॒ति॑ नि॒ – ग्रा॒भे॒ण॑ । अ॒ध॒रान्॑ । अ॒कः॑ ।
 उ॒द्ग्रा॒भ॒मि॒त्यु॒त् – ग्रा॒भ॒म् । च॒ । नि॒ग्रा॒भ॒मि॒ति॑ नि॒ – ग्रा॒भ॒म् । च॒ ।
 ब्र॒ह्म॑ । दे॒वाः॑ । अ॒वी॒वृ॒धन्॑ । अ॒थ॑ । स॒प॒त्नान्॑ । इ॒न्द्रा॒ग्नी॑
 इ॒ती॒न्द्र॑ – अ॒ग्नी॑ । मे॒ । वि॒षू॒ची॒नान्॑ । वी॒ति॑ । अ॒स्य॒ता॒म् । 15 (76)
 (दे॒वाः – श॒त॒प॒या – अ॒भि – वा॒ज॒स्य – ष॒ड्वि॒ंश॒ति॒श्च॑) (A3)

4.6.4.1

आशुः शिशानो वृषभो न युध्मो घनाघनः क्षोभण-श्चर्षणीनां ।
संक्रन्दनोऽनिमिष एक वीरः शतं सेना अजयत् साकमिन्द्रः ।
संक्रन्दनेना निमिषेण जिष्णुना युत्कारेण दुश्च्यवनेन धृष्णुना ॥
तदिन्द्रेण जयत तत् सहध्वं युधो नर इषुहस्तेन वृष्णा ॥
स इषुहस्तैः स निषंगिभिर्वशी सऽसृष्टा स युध इन्द्रो गणेन ।
सऽसृष्टजिथ् सोमपा बाहु शर्ध्यूर्ध्वधन्वा प्रतिहिताभिरस्ता ॥
बृहस्पते परि दीया- [ ] 16

4.6.4.1 - Padam

आशुः । शिशानः । वृषभः । न । युध्मः । घनाघनः । क्षोभणः ।
चर्षणीनाम् । संक्रन्दन इति सं - क्रन्दनः । अनिमिष
इत्यनि - मिषः । एकवीर इत्येक - वीरः । शतम् । सेनाः ।
अजयत् । साकम् । इन्द्रः । संक्रन्दनेनेति सं - क्रन्दनेन ।
अनिमिषेणेत्यनि - मिषेण । जिष्णुना । युत्कारेणेति युत् - कारेण ।
दुश्च्यवनेनेति दुः-च्यवनेन । धृष्णुना । तत् । इन्द्रेण । जयत । तत् ।

स॒ह॒ध्वं॑ । यु॒धः॑ । न॒रः॑ । इ॒षु॒ह॒स्ते॒ने॒ती॒षु॑ – ह॒स्ते॒न॑ । वृ॒ष्णा॑ ॥ सः॑ ।
इ॒षु॒ह॒स्ते॒रि॒ती॒षु॑ – ह॒स्तेः॑ । सः॑ । नि॒ष॒ङ्गि॒भिरि॒ति॑ नि॒ष॒ङ्गि॑ – भिः॑ ।
व॒शी । स॒ञ्च॑ष्टेति सं – स्र॒ष्टा । सः॑ । यु॒धः॑ । इ॒न्द्रः॑ । ग॒णे॒न॑ ।
स॒ञ्च॑सृष्टजिदिति स॒ञ्च॑सृष्ट – जि॒त् । सो॒म॒पा इति॑ सो॒म – पाः॑ ।
बा॒हु॒श॒र्धी॑ति बा॒हु – श॒र्धी॑ । ऊ॒र्ध्व॒ध॒न्वे॒त्यू॒र्ध्व – ध॒न्वा ।
प्र॒ति॒हि॒ता॒भिरि॒ति॑ प्र॒ति – हि॒ता॒भिः॑ ॥ अ॒स्ता॑ । बृ॒ह॒स्प॒ते॑ । प॒री॒ति॑ ।

दी॒य । 16 (50)

4.6.4.2

र॒थे॒न॑ र॒क्षो॒हा ऽमि॒त्राञ् अप॑ बा॒ध॒मा॒नः॑ ।
प्र॒भं॒ज॒न्थ् सै॒नाः॑ प्र॒मृ॒णो॑ यु॒धा ज॒य॒न्त॒स्मा॒क॒-मे॒ध्य॒वि॒ता र॒था॒नां॑ ।
गो॒त्र॒भि॒दं गो॒वि॒दं व॒ज्र॒बा॒हुं ज॒य॒न्त॒म॒ज्म प्र॒मृ॒णन्त॑-मो॒ज॒सा ।
इ॒मञ् स॒जा॒ता अ॒नु॒वी॒र-य॒ध्व॒मि॒न्द्रञ् स॒खा॒योऽनु॑ सञ् र॒भ॒ध्वं॑ ।
ब॒ल॒वि॒ज्ञा॒यः-स्थ॒वि॒रः प्र॒वी॒रः स॒ह॒स्वा॒न् वा॒जी स॒ह॒मा॒न उ॒ग्रः॑ ।

अ॒भिवी॑रो अ॒भिस॑त्वा स॒हो॒जा जै॑त्रमिन्द्र॒ रथ॑मातिष्ठ गो॒वित् ।

अ॒भि गो॒त्राणि॑ स॒हसा॑ गा॒हमा॑नोऽदा॒यो – [ ] 17

4.6.4.2 - Padam

रथे॑न । रक्षो॑हेति॒ रक्षः॑ – हा । अ॒मित्रान् । अ॒पबा॑धमान
इत्य॑प – बा॒धमा॑नः । प्र॒भञ्ज॑न्निति॒ प्र – भञ्ज॑न् । से॒नाः ।
प्र॒मृ॒ण इति॑ प्र – मृ॒णः । यु॒धा । जय॑न् । अ॒स्माक॑म् । ए॒धि ।
अ॒वि॒ता । रथा॑नाम् । गो॒त्रभि॑दमिति॒ गो॒त्र – भि॑दम् । गो॒वि॒दमिति॑
गो – वि॑दम् । वज्र॑बाहु॒मिति॑ वज्र – बा॒हुम् । जय॑न्तम् । अ॒जम् ।
प्र॒मृ॒णन्त॑मिति॒ प्र – मृ॒णन्त॑म् । ओ॒जसा॑ । इ॒मम् । स॒जा॒ता इति॑
स – जा॒ताः । अ॒न्विति॑ । वी॒रय॑ध्वम् । इन्द्र॑म् । स॒खायः॑ । अ॒नु ।
स॒मिति॑ । र॒भध्व॑म् । ब॒लवि॑ज्ञाय इति॒ बल – वि॑ज्ञायः । स्थ॒विरः॑ ।
प्र॒वीर॑ इति॒ प्र – वी॒रः । स॒हस्वा॑न् । वा॒जी । स॒हमा॑नः । उ॒ग्रः ।
अ॒भिवी॑र इत्य॒भि – वी॒रः । अ॒भिस॑त्वेत्य॒भि – स॒त्वा । स॒हो॒जा इति॑
स॒हः – जाः॑ । जै॑त्रम् । इन्द्र॑म् । रथ॑म् । ए॒ति । तिष्ठ॑ ।

गो॒विदि॑ति गो – वि॒त् । अ॒भी॒ति॑ । गो॒त्राणि॑ । स॒ह॒सा । गा॒ह॒मा॒नः॑ ।

अ॒दा॒यः॑ । 17 (50)

4.6.4.3

वी॒रः॑ श॒त॒म॒न्यु॒रिन्द्रः॑ ।

दु॒श्च्य॑वनः पृ॒त॒ना॒षाड॑ यु॒ध्यो॑-स्माक॑ से॒ना॑ अ॒व॒तु॑ प्र यु॒थ्सु॑ ।

इन्द्र॑ आ॒सां-ने॒ता बृ॒ह॒स्प॒ति॑ र्दक्षि॑णा य॒ज्ञः पु॒र ए॒तु॑ सोमः॑ ।

दे॒व॒से॒ना॒ना-म॒भि॒भ॒ञ्ज॒ती॒नां॑ ज॒य॒न्ती॒नां॑ म॒रु॒तो॑ य॒न्त्व॒ग्रे॑ ।

इन्द्र॑स्य वृ॒ष्णो॑ व॒रु॒ण॒स्य॑ रा॒ज्ञ आ॒दि॒त्या॒नां॑ म॒रु॒ता॑ श॒र्द्ध उ॒ग्रं॑ ।

म॒हा॒म॒न॒सां॑ भु॒व॒न॒च्य॒वा॒नां॑ घो॒षो॑ दे॒वा॒नां॑ ज॒य॒ता॑ मु॒द॒स्था॒त् ।

अ॒स्माक॑-मिन्द्रः॑ स॒मृ॒तेषु॑ ध्व॒जेष्व॒स्माकं॑ या॒ इ॒ष॒व॒स्ता॑ ज॒य॒न्तु॑ । 18

4.6.4.3 - Padam

वी॒रः॑ । श॒त॒म॒न्यु॒रिति॑ श॒त – म॒न्युः॑ । इन्द्रः॑ । दु॒श्च्य॑वन इति॑

दुः-च्य॑वनः । पृ॒त॒ना॒षाट् । अ॒यु॒ध्यः॑ । अ॒स्माक॑म् । से॒नाः॑ । अ॒व॒तु॑ ।

प्रेति॑ । यु॒थि॒स्व॒ति॑ यु॒त् – सु॑ । इन्द्रः॑ । आ॒साम् । ने॒ता । बृ॒ह॒स्प॒तिः॑ ।

दक्षि॑णा । य॒ज्ञः । पु॒रः । ए॒तु । सोमः॑ । दे॒वसे॒नाना॑मिति
दे॒व – से॒नाना॑म् । अ॒भिभ॑ञ्जतीनामित्य॒भि – भ॑ञ्जतीनाम् ।
जय॑न्तीनाम् । मरु॑तः । यन्तु॑ । अ॒ग्रे । इन्द्र॑स्य । वृ॒ष्णः । वरु॑णस्य ।
रा॒ज्ञः । आ॒दि॒त्याना॑म् । मरु॑ताम् । श॒र्द्धः । उ॒ग्रम् । म॒हाम॑नसामिति
महा॑ – मन॒साम् । भु॒वन॑च्यवानामिति भु॒वन – च्य॑वानाम् । घो॑षः ।
दे॒वाना॑म् । जय॑ताम् । उ॒दिति॑ । अ॒स्थात् । अ॒स्माक॑म् । इन्द्रः॑ ।
समृ॑तेष्विति सं – ऋ॒तेषु॑ । ध्व॒जेषु॑ । अ॒स्माक॑म् । याः । इ॒षवः॑ ।
ताः । जय॑न्तु । 18 (50)

4.6.4.4

अ॒स्माकं॑ वी॒रा उ॒त्तरे॑ भवन्त्वस्मानु॑ दे॒वा अ॒वता॑ ह॒वेषु॑ ।
उ॒द्धर्ष॑य म॒घव॑न्ना-यु॒धान्-न्यु॑त्स॒त्वनाना॑ं मा॒मका॑नां म॒हा॒सि ।
उ॒द्ध॒त्रह॑न् वा॒जिना॑ं वा॒जिना॑न्युद्-र॒थाना॑ं जय॑तामेतु॒ घोषः॑ ।
उ॒प प्रे॑त जय॑ता नरःस्थि॒रा वः॑ सन्तु॒ बा॒हवः॑ ।

इन्द्रो॑ वः॑ शर्म॑ यच्छ॑ त्वना-धृष्या॑ यथास॑थ ।

अव॑सृष्टा॒ परा॑ पत॑ शरव्ये॒ ब्रह्म॑ सञ्शिता॑ । गच्छा॒मित्रान्॑ प्र- [ ] 19

4.6.4.4 - Padam

अ॒स्माक॑म् । वी॒राः । उ॒त्तर॑ इत्युत् - त॒रे । भ॒वन्तु॑ । अ॒स्मान् । उ॒ ।
दे॒वाः । अ॒वत॑ । ह॒वेषु॑ । उ॒दिति॑ । ह॒र्षय॑ । म॒घव॑न्निति॑ म॒घ - व॒न् ।
आ॒युधा॑नि । उ॒दिति॑ । स॒त्त्वना॑म् । मा॒मका॑नाम् । म॒हाञ्॑सि । उ॒दिति॑ ।
वृ॒त्रह॑न्निति॑ वृ॒त्र-ह॑न् । वा॒जिना॑म् । वा॒जिना॑नि । उ॒दिति॑ । र॒थाना॑म् ।
ज॒यता॑म् । ए॒तु । घो॑षः । उ॒प । प्रे॑ति । इ॒त । ज॒यत॑ । न॒रः । स्वि॒राः ।
वः । स॒न्तु । बा॒हवः॑ । इन्द्रः॑ । वः । शर्म॑ । यच्छ॑तु । अ॒नाधृ॑ष्या
इ॒त्यना॑ - धृ॒ष्याः । यथा॑ । अ॒सथ॑ । अ॒वसृ॑ष्टेत्यव - सृष्टा॑ । प॒रेति॑ ।
प॒त । श॒रव्ये॑ । ब्रह्म॑सञ्शितेति॑ ब्रह्म॑-सञ्शिता॑ । गच्छ॑ । अ॒मित्रान्॑ ।
प्रेति॑ । 19 (50)

4.6.4.5

वि॒श॒ मैषां॑ कञ्चनोच्छिषः॑ ।

म॒र्माणि॑ ते॒ वर्म॑भिश्छादयामि॑ सोम॑स्त्वा॒ राजा॑ ऽमृते॑नाभि-वस्तां॑ ।

उ॒रोर्व॑री॒यो व॑रि॒वस्ते॑ अ॒स्तु ज॑यन्तं॒ त्वा॒मनु॑ म॒दन्तु॑ दे॒वाः ।

यत्र॑ बा॒णाः संप॑तन्ति॒ कु॒मारा॑ वि॒शिखा॑ इ॒व ।

इन्द्रो॑ न॒स्तत्र॑ वृ॒त्रहा॑ वि॒श्वाहा॑ शर्म॑ यच्छतु । 20

4.6.4.5 - Padam

वि॒श । मा । ए॒षाम् । कम् । च॒न । उ॒दिति॑ । शि॒षः । म॒र्माणि॑ । ते ।

व॒र्मभि॑रिति॒ व॒र्म-भिः॑ । छा॒दयामि॑ । सोमः॑ । त्वा । रा॒जा । अ॒मृते॑न ।

अ॒भीति॑ । व॒स्ताम् । उ॒रोः । व॒रीयः॑ । व॒रिवः॑ । ते । अ॒स्तु ।

ज॑यन्तम् । त्वा॒म् । अ॒न्विति॑ । म॒दन्तु॑ । दे॒वाः । यत्र॑ । बा॒णाः ।

संप॑तन्तीति॒ सं - प॑तन्ति । कु॒माराः॑ । वि॒शिखा॑ इति॒ वि - शि॒खाः ।

इ॒व । इन्द्रः॑ । नः । तत्र॑ । वृ॒त्रहे॑ति॒ वृ॒त्र - हा॑ ।

वि॒श्वाहे॑ति॒ वि॒श्वा - हा॑ । शर्म॑ । यच्छतु । 20 (40)

(दी॒या - ऽदा॒यो - ज॑यन्त्व - मि॒त्रान् प्र - च॑त्वा॒रि॒श॒च्च) (A4)

4.6.5.1

प्रा॒चीम॑नु प्रा॒दिशं॑ प्रेहि॒ वि॒द्वानग्ने॑रग्ने॒ पुरो॑ अ॒ग्निर्भवे॑ह ।

वि॒श्वा आ॒शा दी॒द्यानो॑ वि॒ भा॒ह्यू॒र्जं नो॑ धेहि॒ द्वि॒पदे॑ चतु॒ष्पदे॑ ।

क्रम॑ध्वम॒ग्निना॒ नाक॑मुख्य॒ हस्ते॑षु बिभ्रतः ।
दिवः॑ पृ॒ष्ठं सुव॑र्गत्वा मि॒श्रा दे॒वेभि॑राद्ध्वं ।
पृथि॒व्या अ॒हमु॑दन्तरि॒क्ष-मा॑रु॒ह-मन्तरि॑क्षाद् दि॒वमा॑रुहं ।
दि॒वो नाक॑स्य पृ॒ष्ठाथ् सुव॑ज्योति॒रगा- [ ] 21

4.6.5.1 - Padam

प्राची॑म् । अ॒न्विति॑ । प्रादि॑शमिति प्र-दि॒शम् । प्रेति॑ । इ॒हि । वि॒द्वान् ।
अ॒ग्नेः । अ॒ग्ने । पु॒रो अ॒ग्निरिति॑ पु॒रः - अ॒ग्निः । भ॒व । इ॒ह ।
वि॒श्वाः । आ॒शाः । दी॒द्यानः॑ । वी॒ति । भा॒हि । ऊ॒र्जम् । नः । धे॒हि ।
द्वि॒पद॑ इति द्वि - पदे॑ । चतु॑ष्पद इति चतुः - पदे॑ । क्रम॑ध्वम् ।
अ॒ग्निना॑ । नाक॑म् । उ॒ख्यम् । हस्ते॑षु । बिभ्रतः॑ । दि॒वः । पृ॒ष्ठम् ।
सुवः॑ । ग॒त्वा । मि॒श्राः । दे॒वेभिः॑ । आ॒द्ध्वम् । पृथि॒व्याः । अ॒हम् ।
उ॒दिति॑ । अ॒न्तरि॑क्षम् । ए॒ति । अ॒रुह॑म् । अ॒न्तरि॑क्षात् । दि॒वम् । ए॒ति ।
अ॒रुह॑म् । दि॒वः । नाक॑स्य । पृ॒ष्ठात् । सुवः॑ । ज्योतिः॑ ।

अ॒गाम् । 21 (50)

4.6.5.2

म॒हं । सु॒व॒र्य॒न्तो॒ नापे॑क्षन्त आ द्या॒ꣳ रो॑हन्ति रोद॒सी ।
य॒ज्ञं ये॑ वि॒श्वतो॑धा॒रꣳ सु॒वि॒द्वाꣳसो॑ वि॒तेनि॑रे ।
अ॒ग्ने प्रे॑हि प्रथ॒मो दे॒वय॑तां चक्षु॒र्दे॒वाना॑मु॒त म॒र्त्यानां॑ ।
इ॒यक्ष॑माणा भृ॒गुभिः॑ स॒जोषाः॑ सु॒व॒र्य॒न्तु य॑ज॒मानाः॑ स्व॒स्ति ।
न॒क्तोषा॑सा स॒मन॑सा वि॒रूपे॑ धा॒पये॑ते शि॒शुमे॑कꣳ स॒मीची॑ ।
द्या॒वा क्षा॑मा रु॒क्मो अ॒न्तर्वि॑ भाति दे॒वा अ॒ग्निं धा॑रयन् द्र॒विणो॑दाः ।
अ॒ग्ने स॒हस्रा॑क्ष – [ ] 22

4.6.5.2 - Padam

अ॒हम् । सु॒वः॑ । य॒न्तः॑ । न । अ॒पेति॑ । ई॒क्षन्ते॑ । ए॒ति । द्याम् ।
रो॒हन्ति॑ । रोद॒सी इति॑ । य॒ज्ञम् । ये॑ । वि॒श्वतो॑धा॒रमि॑ति
वि॒श्वतः॑ – धा॒रम् । सु॒वि॒द्वाꣳस इति॑ सु – वि॒द्वाꣳसः॑ । वि॒तेनि॑र इति॑
वि – ते॒निरे॑ । अ॒ग्ने॑ । प्रे॒ति । इ॒हि । प्र॒थमः॑ । दे॒वय॑तामि॒ति
दे॒व – य॒ताम् । चक्षुः॑ । दे॒वाना॑म् । उ॒त । म॒र्त्याना॑म् । इ॒यक्ष॑माणाः ।
भृ॒गुभि॑रिति भृ॒गु – भिः॑ । स॒जोषा॑ इति स-जोषाः॑ । सु॒वः॑ । य॒न्तु ।

यज॑मानाः । स्व॒स्ति । नक्तो॑षासा॑ ॥ सम॑नसेति स – मन॑सा । वि॒रूपे॑
इति॑ वि – रूपे॑ । धा॒पये॑ते इति॑ । शिशु॑म् । एक॑म् । समी॑ची इति॑ ।
द्यावा॑ । क्षाम॑ । रुक्मः॑ । अन्तः॑ । वीति॑ । भाति॑ । दे॒वाः । अ॒ग्निम् ।
धा॒रय॑न् । द्रवि॑णोदा इति॑ द्रवि॑णः – दाः॑ । अ॒ग्ने॑ ।

सह॑स्राक्षेति॑ सह॑स्र – अक्ष॑ । 22 (50)

4.6.5.3

शत॑मूर्धञ्छतं॑ ते प्रा॒णाः सह॑स्रमपा॒नाः ।
त्वञ् सा॒हस्र॑स्य रा॒य ई॒शिषे॑ तस्मै॑ ते वि॒धेम॑ वाजा॒य स्वाहा॑ ॥
सु॒पर्णो॑ऽसि गरु॒त्मान् पृ॒थिव्याञ् सीद॑ पृ॒ष्ठे पृ॒थिव्याः
सीद॑ भा॒साऽन्तरि॑क्षमा पृ॒ण ज्योति॑षा दि॒वमुत्त॑भान तेज॑सा दि॒श उद्
दृ॒ह । आ॒जुह्वानः॑ सु॒प्रती॑कः पु॒रस्ता॑दग्ने स्वां॑ यो॒निमा॑ सीद॑ सा॒ध्या ।
अ॒स्मिन्थ्-स॒धस्थे॑ अ॒ध्युत्तर॑स्मिन् वि॒श्वे दे॒वा – [ ] 23

4.6.5.3 - Padam

शत॑मूर्ध॒न्निति॑ शत – मूर्ध॒न् । शत॑म् । ते । प्रा॒णा इति॑ प्र – अ॒नाः ।
सह॑स्रम् । अ॒पान॑ इत्यप – अ॒नाः । त्वम् । सा॒हस्र॑स्य । रा॒यः ।

ई॒शि॒षे । त॒स्मै ॥ ते । वि॒धेम । वा॒जाय । स्वा॒हा ॥ सु॒पर्ण॑ इति
सु-पर्णः । अ॒सि । ग॒रु॒त्मान् । पृ॒थि॒व्याम् । सी॒द । पृ॒ष्ठे । पृ॒थि॒व्याः ।
सी॒द । भा॒सा । अ॒न्तरि॑क्षम् । ए॒ति । पृ॒ण । ज्यो॑तिषा । दि॒वम् ॥
उ॒दि॒ति । स्त॒भान् । ते॒ज॒सा । दि॒शः । उ॒दि॒ति । दृ॒ह । आ॒जु॒ह्वान्
इ॒त्या – जु॒ह्वानः । सु॒प्र॒ती॒क इति॑ सु – प्र॒ती॒कः । पु॒रस्ता॑त् । अ॒ग्ने ।
स्वा॒म् । यो॒निम् । ए॒ति । सी॒द । सा॒ध्या । अ॒स्मिन् । स॒ध॒स्थ इति॑
स॒ध – स्थे । अ॒धी॒ति । उ॒त्तर॑स्मिन्नित्युत् – त॒र॒स्मिन् । वि॒श्वे ॥

दे॒वाः । 23 (50)

4.6.5.4

य॒ज॒मा॒नश्च॑ सी॒द॒त । प्रे॒द्धो अ॒ग्ने दी॑दि॒हि पु॒रो नो॑ऽज॒स्रया॑ सू॒र्म्या य॒वि॒ष्ठ ।
त्वा॒ं श॑श्च॒न्त उप॑ य॒न्ति॑ वा॒जाः ॥
वि॒धेम॑ ते॒ पर॑मे॒ जन्म॑न्न॒ग्ने वि॒धेम॑ स्तो॒मैर॑व॒रे स॒ध॒स्थे ॥
य॒स्माद्-यो॑ने॒रुदा॑रि॒था य॒जे तं॑ प्र॒त्वे ह॒वी॒षि जु॒हुरे॑ स॒मि॒द्धे ।
ता॒ं स॒वि॒तुर्व॑रे॒ण्यस्य॑ चि॒त्रा॒माऽहं॑ वृ॒णे सु॒म॒तिं वि॒श्वज॑न्यां ।

याम॑स्य कण्वो॑ अदु॑हत् प्रपी॑नाꣳ सहस्र॑धारां – [ ] 24

4.6.5.4 - Padam

यज॑मानः । च । सी॒दत । प्रे॒द्ध इति॑ प्र – इ॒द्धः । अ॒ग्ने । दी॒दिहि॑ ।
पुरः॑ । नः॑ । अज॑स्रया । सू॒र्म्या॑ । यवि॑ष्ठ । त्वा॒म् । शश्च॑न्तः । उपे॑ति ।
यन्ति॑ । वाजाः॑ । वि॒धेम॑ । ते । पर॑मे । जन्म॑न् । अ॒ग्ने । वि॒धेम॑ ।
स्तो॑मैः । अ॒वरे॑ । स॒धस्थ॑ इति॑ स॒ध – स्थे॑ । यस्मा॑त् । यो॒नैः॑ ।
उ॒दारि॒थेत्यु॑त् – आ॒रिथ॑ । यजे॑ । तम् । प्रे॑ति । त्वे॑ इति॑ । ह॒वीꣳषि॑ ।
जुहु॑रे । समि॑द्ध इति॑ सं – इ॒द्धे । ता॒म् । स॒वितुः॑ । वरे॑ण्यस्य ।
चि॒त्राम् । एति॑ । अ॒हम् । वृ॒णे । सु॒मति॑मिति॑ सु – म॒तिम् ।
वि॒श्वज॑न्यामिति॑ वि॒श्व – ज॒न्याम् । या॒म् । अ॒स्य । कण्वः॑ । अदु॑हत् ।
प्रपी॑नामिति॑ प्र–पी॒नाम् । सह॑स्रधारा॑मिति॑ सह॑स्र – धा॒राम् । 24 (50)

4.6.5.5

प॒यसा॑ म॒हीं गां॑ ।
स॒प्त ते॑ अ॒ग्ने स॒मिधः॑ स॒प्त जि॒ह्वाः स॒प्तर॑षयः स॒प्त धाम॑ प्रि॒याणि॑ ।
स॒प्त हो॒त्राः स॒प्तधा॑ त्वा यज॑न्ति स॒प्त यो॒नीरा॑ पृ॒णस्वा॑ घृ॒तेन॑ ।

ई॒दृङ् चा॑न्यादृङ् चै॒तादृङ्च॑ प्रति॒दृङ् च॑ मि॒तश्च॑ सं॒मितश्च॑ स॒भराः॑ ।
शु॒क्रज्यो॑तिश्च चि॒त्रज्यो॑तिश्च स॒त्यज्यो॑तिश्च ज्यो॒तिष्मा॑ञ्च
स॒त्यश्च॑र्त॒पाश्चा॑त्य॒हाः । 25

4.6.5.5 - Padam

प॒यसा॑ । म॒हीम् । गा॒म् । स॒प्त । ते॒ । अ॒ग्ने । स॒मिध॑ इति
स॒म् – इ॒धः । स॒प्त । जि॒ह्वाः । स॒प्त । ऋ॒षयः॑ । स॒प्त । धा॒म ।
प्रि॒याणि॑ । स॒प्त । हो॒त्राः । स॒प्त॒धेति॑ स॒प्त – धा॑ । त्वा । य॒जन्ति॑ ।
स॒प्त । यो॒नीः । ए॒ति । पृ॒णस्व॑ । घृ॒तेन॑ । ई॒दृङ् । च॑ । अ॒न्यादृङ् ।
च॑ । ए॒तादृङ् । च॑ । प्र॒ति॒दृङि॑ति॒ प्रति॑ – दृङ् । च॑ । मि॒तः । च॑ ।
सं॒मित॑ इति सं – मि॒तः । च॑ । स॒भरा॑ इति स – भ॒राः ।
शु॒क्रज्यो॑तिरिति शु॒क्र-ज्यो॑तिः । च॑ । चि॒त्रज्यो॑तिरिति चि॒त्र-ज्यो॑तिः ।
च॑ । स॒त्यज्यो॑तिरिति स॒त्य – ज्यो॑तिः । च॑ । ज्यो॒तिष्मान् । च॑ ।
स॒त्यः । च॑ । ऋ॒त॒पा इ॒त्यृत॑-पाः । च॑ ।
अ॒त्य॒हा इ॒त्यति॑ – अ॒हाः । 25 (50)

4.6.5.6

ऋ॒तजि॒च्च॑ स॒त्यजि॒च्च॑ से॒नजि॒च्च॑ सु॒षेण॑श्चा॒न्त्यमि॒त्रश्च॑ दू॒रेअ॑मि॒त्रश्च॑
गणः॑ । ऋ॒तश्च॑ स॒त्यश्च॑ ध्रु॒वश्च॑ धरु॒णश्च॑ धर्ता॑ च वि॒धर्ता॑ च वि॒धारयः॑ ।
ई॒दृक्षा॑स ए॒तादृक्षा॑स ऊ॒ षुणः॑ स॒दृक्षा॑सः प्र॒तिस॑दृक्षा॒स ए॒तन॑ ।
मि॒तास॑श्च सं॒मिता॑सश्च न ऊ॒तये॑ स॒भर॑सो मरु॒तो यज्ञे॑ अ॒स्मिन्नि॒न्द्रं
दै॒वीर्वि॒शो मरु॒तोऽनु॑व॒र्त्मानो॑ ( ) यथे॒न्द्रं दै॒वीर्वि॒शो मरु॒तोऽनु॑व॒र्त्मान॑
ए॒वमि॒मं य॑ज॒मानं॑ दै॒वीश्च॑ वि॒शो मा॒नुषी॑श्चा॒नुव॒र्त्मानो॑ भव॒न्तु । 26

4.6.5.6 - Padam

ऋ॒तजि॒दि॒त्यृत॑ – जि॒त् । च॒ । स॒त्यजि॒दि॒ति॑ स॒त्य – जि॒त् । च॒ ।
से॒नजि॒दि॒ति॑ से॒न – जि॒त् । च॒ । सु॒षेण॑ इति॑ सु – से॒नः । च॒ ।
अ॒न्त्यमि॒त्र इ॒त्यन्ति॑-अ॒मि॒त्रः । च॒ । दू॒रे अ॑मि॒त्र इति॑ दू॒रे – अ॒मि॒त्रः ।
च॒ । गणः॑ । ऋ॒तः । च॒ । स॒त्यः । च॒ । ध्रु॒वः । च॒ । धरु॒णः । च॒ ।
धर्ता॑ । च॒ । वि॒धर्ते॑ति॒ वि – धर्ता॑ । च॒ । वि॒धारय॑ इति॑ वि-धा॒रयः॑ ।
ई॒दृक्षा॑सः । ए॒तादृक्षा॑सः । उ॒ । स्वि॒ति । नः॑ । स॒दृक्षा॑सः ।

प्र॒ति॒स॒दृ॒क्षा॒स॒ इति॑ प्र॒ति॒ – स॒दृ॒क्षा॒सः॑ । ए॒ति॒ । इ॒त॒न॒ । मि॒ता॒सः॑ ।
च । सं॒मि॒ता॒स॒ इति॑ सं – मि॒ता॒सः॑ । च । नः॑ । ऊ॒त॒र्ये॑ ॥ स॒भ॒र॒स॒
इति॑ स – भ॒र॒सः॑ । म॒रु॒तः॑ । य॒ज्ञे॑ । अ॒स्मि॒न् । इ॒न्द्र॒म् । दै॒वीः॑ ।
वि॒शः॑ । म॒रु॒तः॑ । अ॒नु॒व॒र्त्मा॒न॒ इत्य॑नु – व॒र्त्मा॒नः॑ ( ) । य॒था॑ ॥ इ॒न्द्र॒म् ।
दै॒वीः॑ । वि॒शः॑ । म॒रु॒तः॑ । अ॒नु॒व॒र्त्मा॒न॒ इत्य॑नु – व॒र्त्मा॒नः॑ । ए॒व॒म् ।
इ॒म॒म् । य॒ज॒मा॒न॒म् । दै॒वीः॑ । च । वि॒शः॑ । मा॒नु॒षीः॑ । च ।
अ॒नु॒व॒र्त्मा॒न॒ इत्य॑नु – व॒र्त्मा॒नः॑ । भ॒व॒न्तु॑ । 26 (66)

(अ॒गा॒ – स॒ह॒स्रा॒क्ष – दे॒वाः – स॒ह॒स्र॒धा॒रा – म॒त्य॒हा –
अ॒नु॒व॒र्त्मा॒नः॑ – षोड॒श॒ च) (A5)

4.6.6.1

जी॒मू॒त॒स्ये॒व॒ भ॒व॒ति॑ प्र॒ती॒कं॑ य॒द्व॒र्मी॑ या॒ति॒ स॒म॒दा॒मु॒प॒स्थे॑ ।
अ॒ना॒वि॒द्भ॒या॒ त॒नु॒वा॒ ज॒य॒ त्व॒ स॒ त्वा॒ व॒र्म॒णो॑ म॒हि॒मा॒ पि॒प॒र्तु॑ ।
ध॒न्व॒ना॒ गा॒ ध॒न्व॒नाऽऽजिं॑ ज॒ये॒म॒ ध॒न्व॒ना॒ ती॒व्राः॑ स॒म॒दो॑ ज॒ये॒म॒ ।
ध॒नुः॑ श॒त्रो॒र॒प॒क्रा॒मं॑ कृ॒णो॑ति॒ ध॒न्व॒ना॒ सर्वाः॑ प्र॒दि॒शो॑ ज॒ये॒म॒ ॥

वक्ष्यन्ती॑ वेदा॑ गनी॑ गन्ति॑ कर्णं॑ प्रि॒यञ् सखा॑यं परि॒षस्वजा॑ना ।

योषे॑व शिङ्गे॑ वि॒तता॑ऽधि॒ धन्वन् - [ ] 27

4.6.6.1 - Padam

जी॒मूत॑स्य । इ॒व । भ॒वति॑ । प्र॒तीक॑म् । यत् । वर्मी॑ । या॒ति ।

स॒मदा॑मि॒ति स - म॒दाम् । उ॒पस्थ॑ इत्यु॒प - स्थे॑ ।

अ॒नावि॑द्धये॒त्यना॑ - वि॒द्धया॑ । त॒नुवा॑ । ज॒य । त्वम् । सः । त्वा ।

व॒र्मणः॑ । म॒हिमा॑ । पि॒प॒र्तु । ध॒न्वना॑ । गाः । ध॒न्वना॑ । आ॒जिम् ।

ज॒येम॑ । ध॒न्वना॑ । ती॒व्राः । स॒मद॑ इति॒ स - म॒दः । ज॒येम॑ । ध॒नुः ।

श॒त्रोः । अ॒प॒काम॑मित्य॒प - का॒मम् । कृ॒णोति॑ । ध॒न्वना॑ । सर्वाः॑ ।

प्र॒दिश॑ इति॒ प्र - दि॒शः । ज॒येम॑ । वक्ष्य॑न्ती । इ॒व । इत् । ए॒ति ।

गनी॑ गन्ति॑ । कर्ण॑म् । प्रि॒यम् । सखा॑यम् । परि॒षस्वजा॑नेति॑

परि॑ - सस्वजा॑ना । योषा॑ । इ॒व । शिङ्गे॑ । वि॒तते॑ति॒ वि - त॒ता ।

अ॒धीति॑ । ध॒न्वन् । 27 (50)

4.6.6.2

ज्या॒ इ॒य॒ꣳ सम॑ने॒ पा॒रय॑न्ती ।
ते आ॒चर॑न्ती॒ सम॑ने॒व योषा॑ मा॒ते॒व पु॒त्रं बि॑भृतामु॒पस्थे॑ ॥
अप॒ शत्रू॑न् वि॒ध्यता॒ꣳ सँ॒वि॒दाने॑ आ॒र्त्नी इ॒मे वि॑ष्फुरन्ती॒ अमि॑त्रान् ।
ब॒ह्वीनां॑ पि॒ता ब॒हुर॑स्य पु॒त्रश्चि॑श्वा कृ॒णोति॑ सम॒नाऽव॑गत्य ।
इ॒षुधिः॑ स॒ङ्काः॒ पृ॒तना॑श्च॒ सर्वाः॑ पृ॒ष्ठे नि॒नद्धो॑ जयति प्र॒सूतः॑ ।
रथे॑ तिष्ठन् नयति वा॒जिनः॑ पु॒रो यत्र॑यत्र का॒मय॑ते सु॒षार॑थिः ।
अ॒भीशू॑नां म॒हिमा॑नं – [ ] 28

4.6.6.2 - Padam

ज्या । इ॒यम् । सम॑ने । पा॒रय॑न्ती । ते इति॑ । आ॒चर॑न्ती
इत्या॑ – च॒रन्ती॑ । सम॑ना । इ॒व । योषा॑ । मा॒ता । इ॒व । पु॒त्रम् ।
बि॒भृता॑म् । उ॒पस्थ॑ इत्यु॒प – स्थे॑ । अपे॑ति । शत्रू॑न् । वि॒ध्यता॑म् ।
सँ॒वि॒दान इति॑ सं – वि॒दाने॑ । आ॒र्त्नी इति॑ । इ॒मे इति॑ । वि॒ष्फुर॑न्ती
इति॑ वि – स्फु॒रन्ती॑ । अ॒मि॒त्रान् । ब॒ह्वीना॑म् । पि॒ता । ब॒हुः । अ॒स्य ।
पु॒त्रः । चि॒श्वा । कृ॒णोति॑ । सम॑ना । अ॒व॒ग॒त्ये॒त्यव॑ – गत्य॑ ।

इ॒षु॒धि॒रि॒ती॒षु – धिः । स॒ङ्काः॑ । पृ॒त॒नाः । च । सर्वाः॑ । पृ॒ष्ठे । नि॒न॒द्ध॑
इति॑ नि – न॒द्धः । ज॒यति॑ । प्र॒सू॒त इति॑ प्र – सू॒तः । रथे॑ । ति॒ष्ठन् ।
न॒यति॑ । वा॒जिनः॑ । पु॒रः । य॒त्रय॑त्रेति॑ य॒त्र – य॒त्र । का॒मय॑ते ।
सु॒षा॒रथि॑रिति॑ सु – सा॒रथिः॑ । अ॒भी॒शू॒नाम् । म॒हि॒मा॒नम् । 28 (50)

4.6.6.3

प॒नाय॑त॒ मनः॑ प॒श्चाद॑नु॒ यच्छ॑न्ति॒ रश्म॑यः ।
ती॒व्रान् घो॑षान् कृ॒ण्वते॑ वृ॒षपा॑णयोऽश्वा॒ रथे॑भिः सह वा॒जय॑न्तः ।
अ॒वक्रा॑मन्तः प्र॒पदै॑रमि॒त्रान् क्षि॑णन्ति॒ शत्रू॑र्नप॒व्यय॑न्तः ।
रथ॑वा॒हन॑र्ह॒विर॑स्य॒ नाम॑ य॒त्राऽऽयु॑धं नि॒हित॑मस्य॒ वर्म॑ ।
त॒त्रा रथ॑मुप॒ शग्म॑र्स॒देम॑ वि॒श्वाहा॑ व॒यर् सु॑म॒नस्य॑मा॒नाः ।
स्वा॒दुष॑र्स॒दः पि॒तरो॑ व॒योधाः॑ कृ॒च्छ्रे॑श्रितः॒ शक्ती॑वन्तो ग॒भीराः॑ ।
चि॒त्रसे॑ना॒ इषु॑ब॒ला अ॑मृ॒ध्राः स॒तो॒वी॒रा उ॒रवो॑ व्रा॒तसा॑हाः ।
ब्रा॒ह्म॒णा॒सः – [ ] 29

4.6.6.3 - Padam

प॒नाय॑त । म॒नः । प॒श्चात् । अ॒न्वि॑ति । य॒च्छ॑न्ति । र॒श्मयः॑ । ती॒ब्रान् ।
घो॒षान् । कृ॒ण्व॑ते । वृ॒षपा॑णय इति वृ॒ष-पा॑णयः । अ॒श्वाः । रथे॑भिः ।
स॒ह । वा॒जय॑न्तः । अ॒वक्रा॑मन्त इत्य॒व - क्रा॑मन्तः । प्र॒पदै॑रिति
प्र - प॒दैः । अ॒मित्रा॑न् । क्षि॒णन्ति॑ । श॒त्रून् । अ॒नप॑व्ययन्त
इत्य॒नप - व्य॑यन्तः । रथ॑वा॒हन॑मिति रथ-वा॒हन॑म् । ह॒विः । अ॒स्य ।
ना॒म । य॒त्र । आ॒युध॑म् । नि॒हि॒त॒मि॒ति नि - हि॒त॒म् । अ॒स्य । वर्म॑ ।
त॒त्र । रथ॑म् । उ॒पे॒ति । श॒ग्म॑म् । स॒दे॒म । वि॒श्वाहे॑ति वि॒श्वा - अ॒हा ।
व॒यम् । सु॒म॒न॒स्य॑मा॒ना इति॑ सु - म॒न॒स्य॑मा॒नाः । स्वा॒दु॒ष॒स॒द इति॑
स्वा॒दु - स॒स॒दः । पि॒तरः॑ । व॒यो॒धा इति॑ व॒यः - धाः॑ । कृ॒च्छ्रे॒श्रि॒त
इति॑ कृ॒च्छ्रे - श्रि॒तः । श॒क्ती॒व॒न्त इति॑ श॒क्ति - व॒न्तः । ग॒भी॒राः ।
चि॒त्र॒से॒ना इति॑ चि॒त्र - से॒नाः । इ॒षु॒ब॒ला इति॑ इ॒षु - ब॒लाः । अ॒मृ॒धाः ।
स॒तो॒वी॒रा इति॑ स॒तः - वी॒राः । उ॒रवः॑ ।
व्रा॒त॒सा॒हा इति॑ व्रा॒त - सा॒हाः । ब्रा॒ह्म॒णा॒सः । 29 (50)

4.6.6.4

पितरः॑ सोम्या॑सः शिवे॑ नो॒ द्यावा॑पृथि॒वी अ॒नेह॑सा॒ ॥
पू॒षा नः॑ पातु॒ दुरि॑तादृ॒तावृ॑धो रक्षा॒ माकि॑र्नो अघ॒शञ्स॑ ईशत ।
सु॒पर्णं व॑स्ते मृ॒गो अ॒स्या द॒न्तो गो॒भिः सन्न॑द्धा पतति प्रसू॒ता ।
यत्रा॑ नरः॒ सं च वि च॒ द्रव॑न्ति तत्रा॒स्मभ्य॑मिषवः॒ शर्म॑ यञ् सन्न ।
ऋ॒जीते॑ परि वृ॒डि॒ग्ध नोऽश्मा॑ भवतु नस्तनूः ।
सोमो॑ अधि ब्रवीतु नोऽदि॒तिः – [ ] 30

4.6.6.4 - Padam

पितरः॑ । सोम्या॑सः । शिवे॑ इति । नः॑ । द्यावा॑पृथि॒वी इति
द्यावा॑ – पृथि॒वी । अ॒नेह॑सा॒ ॥ पू॒षा । नः॑ । पातु॒ । दुरि॑तादि॒ति
दुः – इ॒तात् । ऋ॒तावृ॑ध इत्यृत – वृ॒धः । रक्षा॒ । माकि॑ः । नः॑ ।
अघ॒शञ्स॑ इत्यघ – शञ्सः॑ । ईशत । सु॒पर्णमि॑ति सु – पर्णम् ।
व॒स्ते । मृ॒गः । अ॒स्याः । द॒न्तः । गो॒भिः । सन्न॑द्धेति सं – नद्धा ।
पतति । प्रसू॒तेति॑ प्र – सू॒ता । यत्र । नरः॑ । समि॑ति । च । वी॒ति ।
च । द्रव॑न्ति । तत्र । अ॒स्मभ्य॑मित्यस्म – भ्यम् । इष॑वः । शर्म॑ ।

य॒ञ्सन् । ऋ॒जी॒ते । प॒री॒ति । वृ॒डि॒ग्ध । नः । अ॒श्मा॑ । भ॒वतु॑ । नः ।
त॒नूः । सोमः॑ । अ॒धी॒ति । ब्र॒वी॒तु । नः । अ॒दि॒तिः । 30 (50)

4.6.6.5

श॒र्म य॒च्छतु॑ । आ ज॒ङ्घ॒न्ति॑ सा॒न्वे॒षां ज॒घना॑ञ् उप॑ जिघ्नते ।
अ॒श्वा॒जनि॑ प्र॒चे॒तसो॑ऽश्वा॒न्थ् स॒मथ्सु॑ चोदय ।
अ॒हि॒रिव॑ भो॒गैः प॒र्ये॒ति बा॒हुं ज्या॒या हे॒तिं प॒रिबा॑धमानः ।
ह॒स्त॒घ्नो वि॒श्वा व॒युना॑नि वि॒द्वान् पु॒मान् पु॒माञ्सं॑ प॒रि पा॑तु वि॒श्वतः॑ ।
व॒नस्प॑ते वी॒ड्व॒ङ्गो हि॑ भू॒या अ॒स्मथ् स॒खा प्र॒तर॑णः सु॒वीरः॑ ।
गो॒भिः स॒न्नद्धो॑ अ॒सि वी॒डय॑स्वाऽऽस्था॒ता ते ज॑यतु जे॒त्वानि॑ ।
दि॒वः पृ॒थि॒व्याः प॒र्यो- [ ] 31

4.6.6.5 - Padam

श॒र्म । य॒च्छतु॑ । ए॒ति । ज॒ङ्घ॒न्ति । सा॒नु । ए॒षाम् । ज॒घना॑न् । उ॒पे॒ति ।
जिघ्न॑ते । अ॒श्वा॒जनी॑त्यश्च - अ॒जनि॑ । प्र॒चे॒तस॑ इति प्र - चे॒तसः॑ ।
अ॒श्वा॒न् । स॒मथ्सि॑वति स॒मत् - सु॒ । चो॒दय॑ । अ॒हिः । इ॒व । भो॒गैः ।
प॒री॒ति । ए॒ति । बा॒हुम् । ज्या॒याः । हे॒तिम् ।

परि॑बा॒ध॒मा॒न इति॑ परि – बा॒ध॒मा॒नः । ह॒स्त॒घ्न इति॑ ह॒स्त – घ्नः ।
वि॒श्वा । व॒यु॒ना॒नि । वि॒द्वान् । पु॒मा॒न् । पु॒मा॒ꣳसम् । प॒री॒ति । पा॒तु ।
वि॒श्वतः॑ । व॒न॒स्प॒ते । वी॒ड्व॒ङ्ग इति॑ वी॒डु – अ॒ङ्गः । हि । भू॒याः ।
अ॒स्म॒त्स॒खे॒त्य॒स्मत् – स॒खा । प्र॒त॒रण इति॑ प्र – त॒रणः । सु॒वी॒र
इति॑ सु – वी॒रः । गो॒भिः । स॒न्न॒द्ध इति॑ सं – न॒द्धः । अ॒सि ।
वी॒डय॑स्व । आ॒स्था॒ते॒त्या – स्था॒ता । ते । ज॒य॒तु । जे॒त्वानि॑ । दि॒वः ।
पृ॒थि॒व्याः । प॒री॒ति । 31 (50)

4.6.6.6

–ज उद्–भृ॒तं व॒न॒स्प॒ति॒भ्यः पर्या॑भृ॒तꣳ स॒हः ।
अ॒पा॒मो॒ज्मा॒नं परि॑ गो॒भि॒रा॒वृ॒त॒मि॒न्द्र॒स्य वज्रꣳ ह॒वि॒षा रथं॑ य॒ज ।
इ॒न्द्र॒स्य वज्रो॑ म॒रु॒ता॒म॒नी॒कं मि॒त्र॒स्य गर्भो॑ व॒रु॒ण॒स्य ना॒भिः ।
सो॒मां नो॑ ह॒व्य॒दा॒तिं जु॒षा॒णो दे॒व रथ॑ प्र॒ति ह॒व्या गृ॒भा॒य ।
उप॑ श्वा॒स॒य पृ॒थि॒वी॒मु॒त द्यां॑ पु॒रु॒त्रा ते म॒नु॒तां वि॒ष्टि॒तं जग॑त् ।
स दु॒न्दु॒भे स॒जू॒रि॒न्द्रेण॑ दे॒वैर्दू॒रा– [ ] 32

4.6.6.6 - Padam

ओजः॑ । उ॒द्धृत॑मित्युत् – भृ॒तम् । वन॑स्पति॒भ्य इति॑ वन॒स्पति॑-भ्यः ।
परी॑ति । आ॒भृत॑मित्या – भृ॒तम् । सहः॑ । अपाम् । ओज्मान॑म् ।
परी॑ति । गो॒भिः । आ॒वृत॑मित्या-वृ॒तम् । इन्द्र॑स्य । वज्र॑म् । ह॒विषा॑ ।
रथ॑म् । यज । इन्द्र॑स्य । वज्रः॑ । म॒रुता॑म् । अ॒नीक॑म् । मि॒त्रस्य॑ ।
ग॒र्भः । वरु॑णस्य । ना॒भिः । सः । इ॒माम् । नः । ह॒व्यदा॑तिमि॒ति
ह॒व्य – दा॑तिम् । जु॒षाणः॑ । दे॒व । रथ॑ । प्र॒तीति॑ । ह॒व्या । गृ॒भाय॑ ।
उ॒पेति॑ । श्वा॒सय॑ । पृ॒थि॒वीम् । उ॒त । द्याम् । पु॒रुत्रे॑ति पु॒रु – त्रा । ते ।
म॒नु॒ताम् । वि॒ष्टि॒तमि॒ति वि – स्थि॒तम् । जग॑त् । सः । दु॒न्दु॒भे ।
स॒जूरि॑ति स – जूः । इन्द्रे॑ण । दे॒वैः । दू॒रात् । 32 (50)

4.6.6.7

द्वी॒यो अप॑से॒ध शत्रू॑न् ।
आ क्र॑न्दय॒ बल॑मो॒जो न आ॒ धा नि॑ष्टनि॒हि दु॒रिता॑ बा॒धमा॑नः ।
अप॑ प्रोथ दु॒न्दु॒भे दु॒च्छु॒नाꣳ इ॒त इन्द्र॑स्य मु॒ष्टिर॑सि वी॒डय॑स्व ।
आऽमूर॑ज प्र॒त्याव॑र्तये॒माः के॑तु॒मद् दु॒न्दु॒भि वा॑वदीति ।

सम॑श्च॒पर्णा॑श्चर॑न्ति नो॒ नरो॑ऽस्माक॑मिन्द्र॒ रथिनो॑ जयन्तु । 33

4.6.6.7 - Padam

दवी॑यः । अपे॑ति । से॒ध । शत्रू॑न् । एति॑ । क्र॒न्दय॑ । बल॑म् । ओजः॑ ।
नः । एति॑ । धाः । निरि॑ति । स्थ॒निहि॑ । दु॒रिते॑ति दुः – इ॒ता ।
बाध॑मानः । अपे॑ति । प्रो॒थ । दु॒न्दुभे॑ । दु॒च्छु॒नान् । इ॒तः । इन्द्र॑स्य ।
मुष्टिः॑ । अ॒सि । वी॒डय॑स्व । एति॑ । अ॒मूः । अ॒ज । प्र॒त्याव॑र्तयेति॑
प्रति॑ – आव॑र्तय । इ॒माः । के॒तुम॑दिति॑ के॒तु – मत् । दु॒न्दुभिः॑ ।
वाव॑दीति॑ । समि॑ति । अश्च॒पर्णा॑ इत्यश्च॒पर्णाः॑ । चर॑न्ति । नः । नरः॑ ।
अ॒स्माक॑म् । इन्द्र॑ । रथि॑नः । जय॑न्तु । 33 (41)

(ध॒न्वन् – म॒हि॒मानं॑ – ब्रा॒ह्म॒णा॒सो – ऽदि॑तिः – पृ॒थि॒व्याः परि॑ –
दू॒रा – दे॒कच॑त्वारि॒ंशच्च॑) (A6)

4.6.7.1

यद॑क्र॒न्दः प्र॑थमं जा॒यमा॑न उ॒द्यन्त्स॑मु॒द्रादु॑त वा पु॒रीषा॑त् ।
श्ये॑नस्य प॒क्षा ह॑रिणस्य बा॒हू उप॑स्तुत्यं म॒हि जा॑तं ते अ॒र्वन् ।
यमे॑न द॒त्तं त्रि॑त ए॒नमा॑युन॒गिन्द्र॑ ए॒णं प्र॑थमो अ॒ध्यति॑ष्ठत् ।

गन्धर्वो॑ अस्य॑ रशना॑म-गृ॒भ्णाथ् सू॒राद॑श्च॑ व॒सवो॑ निर॑तष्ट ।

असि॑ यमो॑ अस्या॑दित्यो॑ अ॒र्वन्न॑सि त्रि॒तो गु॒ह्येन॑ व्र॒तेन॑ ।

असि॑ सो॒मेन॑ स॒मया॑ वि॒पृक्त - [ ] 34

4.6.7.1 - Padam

यत् । अ॒क्रन्दः॑ । प्र॒थम॑म् । जा॒यमा॑नः । उ॒द्यन्नि॑त्युत्-यन् । स॒मुद्रा॑त् ।

उ॒त । वा । पु॒रीषा॑त् । श्ये॒नस्य॑ । प॒क्षा । ह॒रिण॑स्य । बा॒हू इति॑ ।

उ॒पस्तु॑त्यमि॒त्युप॑ - स्तु॒त्यम् । म॒हि । जा॒तम् । ते । अ॒र्वन् । य॒मेन॑ ।

द॒त्तम् । त्रि॒तः । ए॒नम् । आ॒युन॑क् । इ॒न्द्रः । ए॒नम् । प्र॒थमः॑ ।

अ॒धीति॑ । अ॒तिष्ठ॑त् । गन्ध॑र्वः । अ॒स्य । र॒शना॑म् । अ॒गृभ्णा॑त् ।

सू॒रात् । अ॒श्वम् । व॒सवः॑ । नि॒रिति॑ । अ॒तष्ट॑ । अ॒सि । य॒मः । अ॒सि ।

आ॒दि॒त्यः । अ॒र्वन् । अ॒सि । त्रि॒तः । गु॒ह्येन॑ । व्र॒तेन॑ । अ॒सि ।

सो॒मेन॑ । स॒मया॑ । वि॒पृक्त॑ इति॒ वि - पृ॒क्तः । 34 (50)

4.6.7.2

आ॒हुस्ते॑ त्री॒णि दि॒वि ब॑न्ध॒नानि॑ ।

त्री॒णि त आ॒हुर्दि॒वि ब॑न्ध॒नानि॑ त्री॒ण्यप्सु॑ त्री॒ण्यन्तः॑ स॒मुद्रे॑ ।

उ॒ते॒व॒ मे॒ व॒रु॒णश्छ॒न्त्स्य॒र्वन्॒ यत्रा॑ त आ॒हुः॒ पर॒मं॒ ज॒नि॒त्रं॑ ।
इ॒मा ते॑ वा॒जि॒त्रव॒मार्ज॑नानी॒मा श॒फा॒नां॒ स॒नि॒तु॒र्नि॒धा॒नां॑ ।
अत्रा॑ ते भ॒द्रा र॒श॒ना अ॒प॒श्य॒मृ॒तस्य॑ या अ॒भि॒र॒क्ष॒न्ति॑ गो॒पाः ।
आ॒त्मा॒नं ते॑ म॒न॒साऽऽ॒रा॒द॒जा॒ना॒मवो॑ दि॒वा – [ ] 35

4.6.7.2 - Padam

आ॒हुः । ते॒ । त्री॑णि । दि॒वि । ब॒न्ध॒ना॒नि । त्री॑णि । ते॒ । आ॒हुः । दि॒वि ।
ब॒न्ध॒ना॒नि । त्री॑णि । अ॒प्स्वि॒त्यप् – सु॒ । त्री॑णि । अ॒न्तः । स॒मु॒द्रे॒ ।
उ॒त । इ॒व॒ । मे॒ । व॒रु॒णः । छ॒न्त्सि॒ । अ॒र्व॒न् । यत्र॑ । ते॒ । आ॒हुः ।
प॒र॒मम् । ज॒नि॒त्रम् । इ॒मा । ते॒ । वा॒जि॒त्रम् ।
अ॒व॒मार्ज॑नानी॒त्यव॑ – मा॒र्ज॒ना॒नि । इ॒मा । श॒फा॒ना॒म् । स॒नि॒तुः ।
नि॒धा॒ने॒ति॑ नि – धा॒नां॑ । अत्र॑ । ते॒ । भ॒द्राः । र॒श॒नाः । अ॒प॒श्य॒म् ।
ऋ॒त॒स्य॑ । याः । अ॒भि॒र॒क्ष॒न्ती॒यभि॑ – र॒क्ष॒न्ति॑ । गो॒पा इति॑ गो – पाः ।
आ॒त्मा॒नम् । ते॒ । म॒न॒सा । आ॒रा॒त् । अ॒जा॒ना॒म् । अ॒वः ।
दि॒वा । 35 (50)

4.6.7.3

प॒तय॑न्तं प॒तङ्गं॑ । शि॒रो॑ अ॒पश्यं॑ प॒थिभिः॑ सु॒गेभि॑रेणुभिर्जे॒हमा॑नं प॒तत्रि॑ ।
अत्रा॑ ते रू॒पमु॑त्त॒मम॑पश्यं जिगी॒षमा॑णमिष आ प॒दे गोः॑ ।
यदा॑ ते म॒र्तो॑ अनु॒ भोग॑मा॒नडा॑दिद् ग्र॒सिष्ठ॑ ओष॒धीर॑जीगः ।
अनु॑ त्वा रथो॒ अनु॑ म॒र्यो॑ अ॒र्वन्न॑नु गावोऽनु॒ भगः॑ क॒नीनां॑ ॥
अनु॑ ब्रा॒तास॑स्तव स॒ख्यमी॑यु॒रनु॑ दे॒वा म॑मिरे वी॒र्यं॑ – [ ] 36

4.6.7.3 - Padam

प॒तय॑न्तम् । प॒तङ्गम्॑ । शि॒रः॑ । अ॒पश्य॑म् । प॒थिभि॑रिति प॒थि – भिः॑ ।
सु॒गेभि॑रिति सु – गे॒भिः॑ । अ॒रेणु॑भिरित्य॒रेणु॑ – भिः॑ । जे॒हमा॑नम् ।
प॒तत्रि॑ । अत्र॑ । ते । रू॒पम् । उ॒त्तम॑मित्युत् – त॒मम् । अ॒पश्य॑म् ।
जिगी॒षमा॑णम् । इ॒षः॑ । ए॒ति॑ । प॒दे॑ । गोः॑ । यदा॑ । ते । म॒र्तः॑ ।
अ॒न्विति॑ । भो॒गम्॑ । आ॒नट् । आ॒त् । इ॒त् । ग्र॒सिष्ठः॑ । ओष॒धीः॑ ।
अ॒जीगः॑ । अ॒न्विति॑ । त्वा । रथः॑ । अ॒न्विति॑ । म॒र्यः॑ । अ॒र्वन् ।
अ॒न्विति॑ । गावः॑ । अ॒न्विति॑ । भगः॑ । क॒नीनाम्॑ । अ॒न्विति॑ ।

ब्रा॒ता॒सः । तव । स॒ख्यम् । ई॒युः । अ॒न्वि॒ति । दे॒वाः । म॒मि॒रे ।

वी॒र्य॑म् । 36 (50)

4.6.7.4

ते । हि॒र॒ण्य॒शृ॒ङ्गो॒ऽय॒ो अ॒स्य॒ पा॒दा म॒नो॒ज॒वा अ॒वर॒ इ॒न्द्र आ॒सीत् ।

दे॒वा इ॒दस्य॒ ह॒वि॒र॒द्य॒मा॒यन् यो अ॒र्वन्तं॑ प्र॒थमो॑ अ॒ध्यति॑ष्ठत् ।

ई॒र्मा॒न्ता॒सः सि॒लि॒कम॒ध्य॒मा॒सः सꣳ शू॒र॒णा॒सो दि॒व्या॒सो अ॒त्याः ॥

हꣳसा॒ इव॑ श्रे॒णि॒शो य॒तन्ते॑ य॒दाक्षि॑षुर्दि॒व्य-म॒ज्मम॑श्वाः ।

तव॒ शरी॑रं प॒तयि॑ष्णव॒र्वन् तव॒ चि॒त्तं वा॑त इव॒ ध्र॒जी॒मान् ।

तव॒ शृ॒ङ्गा॒णि वि॒ष्टि॒ता पु॒रु॒त्राऽर॑ण्ये॒षु ज॒र्भुरा॑णा चरन्ति । उप - [ ] 37

4.6.7.4 - Padam

ते । हि॒र॒ण्य॒शृ॒ङ्ग इति॑ हि॒र॒ण्य - शृ॒ङ्गः । अ॒यः । अ॒स्य । पा॒दाः ।

म॒नो॒ज॒वा इति॑ म॒नः - ज॒वाः । अ॒वरः । इ॒न्द्रः । आ॒सीत् । दे॒वाः ।

इत् । अ॒स्य । ह॒वि॒र॒द्य॒मिति॑ ह॒विः - अ॒द्यम् । आ॒यन् । यः ।

अ॒र्वन्तम् । प्र॒थमः । अ॒ध्यति॑ष्ठदि॒त्यधि॑ - अ॒ति॑ष्ठत् । ई॒र्मा॒न्ता॒स

इती॒र्म - अ॒न्ता॒सः । सि॒लि॒कम॒ध्य॒मा॒स इति॑ सि॒लि॒क - म॒ध्य॒मा॒सः ।

समि॑ति । शू॒रणा॑सः । दि॒व्यासः॑ । अ॒त्याः॑ । ह॒र्साः॑ । इ॒व । श्रे॒णि॒श
इति॑ श्रे॒णि – शः॑ । यत॑न्ते । यत् । आ॒क्षि॒षुः॑ । दि॒व्यम् । अ॒ज्मम् ।
अ॒श्वाः॑ । तव॑ । शरी॑रम् । प॒तयि॑ष्णु । अ॒र्वन् । तव॑ । चि॒त्तम् । वा॒तः ।
इ॒व । ध्र॒जी॒मान् । तव॑ । शृ॒ङ्गा॒णि । वि॒ष्टि॒तेति॑ वि – स्ति॒ता । पु॒रु॒त्रेति॑
पु॒रु – त्रा । अ॒रण्ये॑षु । ज॒र्भुरा॑णा । च॒रन्ति॑ । उप॑ । 37 (50)

4.6.7.5

प्रा॒गा॒च्छ॒सनं॑ वा॒ज्य॒र्वा दे॒व॒द्री॒चा॒ मन॑सा दी॒ध्या॒नः ।
अ॒जः पु॒रो नी॑यते ना॒भिर॑स्यानु प॒श्चात् क॒वयो॑ यन्ति रे॒भाः ।
उप॑ प्रा॒गात् प॒रमं॑ य॒थ् स॒ध॒स्थ॒म॒र्वा अ॒च्छा पि॒तरं॑ मा॒तरं॑ च ।
अ॒द्या दे॒वान् जु॑ष्टतमो हि ग॒म्या अथाऽऽशा॑स्ते दा॒शु॒षे वा॒र्या॒णि । 38

4.6.7.5 - Padam

प्रेति॑ । आ॒गात् । श॒सन॑म् । वा॒जी । अ॒र्वा । दे॒व॒द्री॒चेति॑ दे॒व-द्री॒चा ।
मन॑सा । दी॒ध्या॒नः । अ॒जः । पु॒रः । नी॑यते । ना॒भिः । अ॒स्य ।
अ॒न्विति॑ । प॒श्चात् । क॒वयः॑ । यन्ति॑ । रे॒भाः । उप॑ । प्रेति॑ । आ॒गात् ।
प॒रम॑म् । यत् । स॒ध॒स्थ॒मिति॑ स॒ध – स्थ॑म् । अ॒र्वान् । अ॒च्छ ।

पि॒तरम् । मा॒तरम् । च । अ॒द्य । दे॒वान् । जु॒ष्टत॒म इति जु॒ष्ट – त॒मः ।
हि । ग॒म्याः । अथ । ए॒ति । शा॒स्ते । दा॒शु॒षे॑ । वा॒र्या॒णि । 38 (39)
(वि॒पृ॒क्तो – दि॒वा – वी॒र्य – मु॒पै – का॒न्नच॒त्वारि॒ंशच्च॑) (A7)

4.6.8.1

मा नो मि॒त्रो वरु॑णो अ॒र्यमा॑ऽऽयु॒रिन्द्र॑ ऋ॒भु॒क्षा मरु॑तः परि॒ ख्यन् ।
यद्-वा॒जिनो॑ दे॒वजा॑तस्य स॒प्तेः॑ प्रव॒क्ष्यामो॑ वि॒दथे॑ वी॒र्या॒णि ।
यन्नि॒र्णिजा॑ रे॒क्णसा॑ प्रावृ॒तस्य॑ रा॒तिं गृ॒भीतां॑ मु॒खतो॑ नयन्ति ।
सु॒प्रा॒ङ्जो मे॒म्यद् वि॒श्वरूप॑ इन्द्रा॒पू॒ष्णोः प्रि॒यम॒प्येति॑ पाथः ।
ए॒ष च्छा॒गः पु॒रो अ॒श्वेन॑ वा॒जिना॑ पू॒ष्णो भा॒गो नी॒यते॑ वि॒श्वदे॒व्यः ।
अ॒भिप्रि॒यं यत् पु॒रोडा॑शम॒र्वता॑ त्वष्टे – [ ] 39

4.6.8.1 - Padam

मा । नः । मि॒त्रः । वरु॑णः । अ॒र्यमा॑ । आ॒युः । इन्द्रः॑ । ऋ॒भु॒क्षा
इत्यृ॒भु – क्षाः । मरु॑तः । परि॒ति । ख्यन् । यत् । वा॒जिनः॑ ।
दे॒वजा॑तस्येति दे॒व – जा॒तस्य॑ । स॒प्तेः॑ । प्रव॒क्ष्याम॑ इति
प्र – व॒क्ष्यामः॑ । वि॒दथे॑ । वी॒र्या॒णि । यत् ।

नि॒र्णिजे॑ति निः – निजा॑ । रे॒क्ण॑सा । प्रा॒वृत॑स्य । रा॒तिम् । गृ॒भीता॑म् ।
मु॒खतः॑ । नय॑न्ति । सु॒प्राडि॑ति सु – प्राड् । अजः॑ । मे॒म्यत् ।
वि॒श्वरू॑प इति वि॒श्व – रू॒पः । इन्द्रा॑पू॒ष्णोरि॑तीन्द्रा॑-पू॒ष्णोः । प्रि॒यम् ।
अपी॑ति । ए॒ति । पा॒थः । ए॒षः । छा॒गः । पु॒रः । अ॒श्वेन॑ । वा॒जिना॑ ।
पू॒ष्णः । भा॒गः । नी॒यते॑ । वि॒श्वदे॑व्य इति वि॒श्व – दे॒व्यः ।
अ॒भिप्रि॑यमि॒त्यभि॑- प्रि॒यम् । यत् । पु॒रोडा॑शम् । अ॒र्वता॑ । त्व॒ष्टा ।

इत् । 39 (50)

4.6.8.2

–दे॒नꣳ सौ॑श्रव॒साय॑ जि॒न्वति॑ ।
यद्ध॑वि॒ष्यमृ॑तु॒शो दे॑व॒यानं॑ त्रि॒र्मानु॑षाः पर्य॑श्वं नय॑न्ति ।
अत्रा॑ पू॒ष्णः प्र॑थ॒मो भा॒ग ए॒ति य॒ज्ञं दे॒वेभ्यः॑ प्र॒तिवे॑दय॒न्नजः॑ ।
होता॑ऽध्व॒र्युरा॑व॒या अ॒ग्निमि॑न्धो ग्रा॒वग्रा॑भ उ॒त शꣳस्ता॑ सु॒विप्रः॑ ।
तेन॑ य॒ज्ञेन॑ स्वरं॑कृ॒तेन॑ स्वि॒ष्टेन॑ व॒क्षणा॑ आ पृ॒णध्वं॑ ।

यूप॒व्र॒स्का॒ उ॒त ये॑ यूप॒वा॒हाश्च॒षालं॑ ये॒ अ॒श्वयू॒पाय॑ तक्ष॒ति ।

ये॒ चार्व॑ते॒ पच॒नञ् सं॒भर॑न्त्यु॒तो – [ ] 40

4.6.8.2 - Padam

ए॒नम् । सौ॒श्रव॑साय॒ जि॒न्वति॑ । यत् । ह॒वि॒ष्यम् । ऋ॒तु॒श

इ॒त्यृ॒तु – शः॑ । दे॒व॒या॒न॒मि॒ति दे॒व – या॒नम् । त्रिः॑ । मा॒नु॒षाः ।

प॒री॒ति । अ॒श्वम् । न॒य॒न्ति । अ॒त्र । पू॒ष्णः॑ । प्र॒थ॒मः । भा॒गः । ए॒ति ।

य॒ज्ञम् । दे॒वै॒भ्यः॑ । प्र॒ति॒वे॒द॒य॒न्नि॒ति प्र॒ति – वे॒द॒य॒न् । अ॒जः । हो॒ता ।

अ॒ध्व॒र्युः । आ॒व॒या इ॒त्या – व॒याः । अ॒ग्नि॒मि॒न्ध इ॒त्यग्निं॑ – इ॒न्धः ।

ग्रा॒व॒ग्रा॒भ इ॒ति ग्रा॒व – ग्रा॒भः । उ॒त । श॒स्ता॑ । सु॒वि॒प्र इ॒ति

सु – वि॒प्रः । ते॒न । य॒ज्ञे॒न । स्वरं॑कृ॒तेने॒ति सु – अ॒रं॑कृ॒तेन॑ ।

स्वि॒ष्टे॒ने॒ति सु – इ॒ष्टे॒न । व॒क्ष॒णाः॑ । ए॒ति । पृ॒ण॒ध्वम् । यूप॒व्र॒स्का इ॒ति

यूप – व्र॒स्काः । उ॒त । ये॑ । यूप॒वा॒हा इ॒ति यूप – वा॒हाः । च॒षाल॑म् ।

ये॑ । अ॒श्वयू॒पाये॒त्यश्व॑-यू॒पाय॑ । तक्ष॒ति । ये॑ । च॒ । अ॒र्व॒ते । पच॒नम् ।

सं॒भर॑न्तीति सं – भ॒र॒न्ति । उ॒तो इ॒ति । 40 (50)

4.6.8.3

तेषा॑-म॒भि॒गू॒र्ति॒र्न॑ इ॒न्वतु॑ ।

उप॑ प्रा॒गा॒त् सु॒मन्मे॑ऽधा॒यि॒ मन्म॑ दे॒वाना॑मा॒शा उप॑ वी॒त पृ॑ष्ठः ।

अ॒न्वे॒नं वि॒प्रा ऋ॒षयो॑ म॒दन्ति॑ दे॒वानां॑ पु॒ष्टे च॑कृ॒मा सु॒बन्धुं॑ ।

यद्-वा॒जिनो॑ दा॒म सं॒दान॑मर्व॒तो या॑ शी॒र्ष॒ण्या र॒शना॑ र॒ज्जु॒रस्य॑ ।

यद्वा॑ घा॒स्य प्र॑भृ॒तमा॒स्ये तृ॒णं सर्वा॑ ता ते॒ अपि॑ दे॒वेष्व॑स्तु ।

यद॑श्च॒स्य क्र॒विषो॑ - [ ] 41

4.6.8.3 - Padam

तेषा॑म् । अ॒भि॒गू॒र्ति॒रि॒त्यभि॑ - गू॒र्तिः । नः । इ॒न्वतु॑ । उप॑ । प्रेति॑ ।

अ॒गा॒त् सु॒मदि॑ति सु - मत् । मे । अ॒धा॒यि । मन्म॑ । दे॒वाना॑म् ।

आ॒शाः । उपेति॑ । वी॒तपृ॑ष्ठ इति वी॒त - पृ॑ष्ठः । अ॒न्वि॑ति । ए॒नम् ।

वि॒प्राः । ऋ॒षयः॑ । म॒दन्ति॑ । दे॒वाना॑म् । पु॒ष्टे । च॑कृ॒म । सु॒बन्धु॑मिति॑

सु - ब॒न्धुम् । यत् । वा॒जिनः॑ । दा॒म । सं॒दान॑मिति॑ सं - दा॒नम् ।

अर्व॑तः । या । शी॒र्ष॒ण्या । र॒शना॑ । र॒ज्जुः । अ॒स्य । यत् । वा । घ ।

अस्य॑ । प्र॒भृ॒तमि॑ति प्र – भृ॒तम् । आ॒स्ये॑ । तृ॒णम् । सर्वा॑ । ता । ते ।
अपी॑ति । दे॒वेषु॑ । अ॒स्तु । यत् । अ॒श्वस्य॑ । क्र॒विषः॑ । 41 (50)

4.6.8.4

मक्षि॑काऽऽश॑ यद्वा॒ स्वरौ॑ स्व॒धितौ॑ रि॒प्तमस्ति॑ ।
यद्ध॑स्तयोः॑ श॒मितु॑र्यन्न॒खेषु॑ सर्वा॑ ता ते॒ अपि॑ दे॒वेष्व॑स्तु ।
यदू॑व॒ध्यमु॑दरस्याप॒वाति॑ य आ॒मस्य॑ क्र॒विषो॑ गन्धो॑ अ॒स्ति ।
सु॒कृता॑ तच्छ॒मितारः॑ कृ॒ण्वन्तू॑त मे॒धश्च॑ शृ॒तपा॑कं पचन्तु ।
यत् ते॒ गात्रा॑द॒ग्निना॑ प॒च्यमा॑नाद॒भि शू॒लं नि॑हतस्याव॒धाव॑ति ।
मा तद्-भू॑म्या॒मा श्रि॒ष ( )-न्मा॑ तृ॒णेषु॑ दे॒वेभ्य॑स्तदु॒शद्भ्यो॑
रा॒तम॑स्तु । 42

4.6.8.4 - Padam

मक्षि॑का । आ॒श । यत् । वा । स्वरौ॑ । स्व॒धि॒तावि॑ति स्व – धि॒तौ ।
रि॒प्तम् । अ॒स्ति । यत् । ह॒स्तयोः॑ । श॒मि॒तुः । यत् । न॒खेषु॑ । सर्वा॑ ।
ता । ते । अपी॑ति । दे॒वेषु॑ । अ॒स्तु । यत् । ऊ॒व॒ध्यम् । उ॒दर॑स्य ।
अ॒प॒वाती॑त्यप – वा॒ति । यः । आ॒मस्य॑ । क्र॒विषः॑ । गन्धः॑ । अ॒स्ति ।

सुकृ॑तेति॑ सु – कृ॒ता । तत् । श॒मि॒तारः॑ । कृ॒ण्वन्तु॑ । उ॒त । मे॒धम्॑ ।
शृ॒तपा॑कमि॒ति शृ॒त – पा॒कम्॑ । प॒चन्तु॑ । यत् । ते॒ । गा॒त्रात् ।
अ॒ग्निना॑ । प॒च्यमा॑नात् । अ॒भी॒ति॑ । शू॒लम् । नि॒हत॑स्येति॒
नि – ह॒तस्य॑ । अ॒वधा॑वतीत्य॒व – धा॑वति । मा । तत् । भू॒म्याम्॑ ।
ए॒ति॑ । श्रि॒षत् ( ) । मा । तृ॒णेषु॑ । दे॒वेभ्यः॑ । तत् ।

उ॒शद्भ्य॑ इत्यु॒शत् – भ्यः॑ । रा॒तम् । अ॒स्तु । 42 (57)

(इ – दु॒तो – क्र॒विषः॑ – श्रि॒षत् – स॒प्त च॑) (A8)

4.6.9.1

ये वा॒जिनं॑ परि॒पश्य॑न्ति प॒क्वं यँ ई॒माहुः॑ सु॒रभि॑र्निर्ह॒रेति॑ ।
ये चा॒र्वतो॑ मा॒स॒भि॒क्षामु॑पा॒सत॑ उ॒तो ते॒षाम॑भि॒गूर्ति॑र्न इ॒न्वतु॑ ।
य॒न्त्रीक्ष॑णं मा॒स॒स्पच॑न्या उ॒खाया॑ या पा॒त्राणि॑ यू॒ष्ण आ॑से॒चनानि॑ ।
ऊ॒ष्मण्या॑ऽपि॒धाना॑ च॒रूणा॑म॒ङ्गाः सू॒नाः परि॑ भू॒षन्त्य॑श्च॑ ।
नि॒क्रम॑णं नि॒षद॑नं वि॒वर्त॑नं यच्च॑ प॒ङ्बीश॑म॒र्वतः॑ ।
यच्च॑ प॒पौ यच्च॑ घा॒सिं – [ ] 43

4.6.9.1 - Padam

ये । वा॒जिन॑म् । परि॒पश्य॑न्तीति॑ परि॒-पश्य॑न्ति । प॒क्वम् । ये । ई॒म् ।
आ॒हुः । सु॒रभिः॑ । नि॒रिति॑ । ह॒र । इति॑ । ये । च । अ॒र्वतः॑ ।
मा॒ऽस॒भि॒क्षामि॑ति॑ मा॒ऽस - भि॒क्षाम् । उ॒पास॑त इत्युप - आ॒सते॑ ।
उ॒तो इति॑ । तेषा॑म् । अ॒भि॒गूर्ति॑रित्यभि - गूर्तिः॑ । नः । इ॒न्वतु॑ । यत् ।
नी॒क्षण॑म् । मा॒ऽस्प॒च॒न्याः । उ॒खायाः॑ । या । पा॒त्राणि॑ । यू॒ष्णः ।
आ॒से॒च॒ना॒नीत्या॑ - से॒च॒नानि॑ । ऊ॒ष्म॒ण्या । अ॒पि॒धा॒ने॒त्यपि॑ - धा॒ना ।
च॒रूणा॑म् । अ॒ङ्काः । सू॒नाः । प॒रीति॑ । भू॒षन्ति॑ । अ॒श्वम् ।
नि॒क्रम॑णमिति॑ नि - क्र॒म॒णम् । नि॒षद॑नमिति॑ नि - स॒दन॑म् ।
वि॒वर्त॑नमिति॑ वि - वर्त॑नम् । यत् । च । प॒ङ्बी॑शम् । अ॒र्वतः॑ । यत् ।
च । प॒पौ । यत् । च । घा॒सिम् । 43 (50)

4.6.9.2

ज॒घास॑ सर्वा॒ ता ते॒ अपि॑ दे॒वेष्व॑स्तु ।
मा त्वा॒ऽग्नि॑-ध्व॒नयि॑द्-धू॒मग॑न्धि॒र्मोखा॑ भ्राज॑न्त्यभि॒ वि॒क्त ज॑घ्निः ।
इष्टं॑ वी॒तम॑भि॒गूर्तं॑ व॒षट्कृ॑तं तं दे॒वासः॑ प्र॒ति गृ॑भ्णन्त्यश्वं॑ ।

यद॑श्चा॒य वा॒स उप॑स्तृ॒णन्त्य॑धी॒वासं॑ ँया॒ हिर॑ण्यान्यस्मै ।

स॒न्दा॒नम॑र्वन्तं प॒ङ्बी॑शं प्रि॒या दे॒वेषु॑ या॒मय॑न्ति ।

यत् ते॒ सा॒दे म॒हसा॑ शू॒कृत॑स्य पा॒र्ष्णि॒या वा क॑शया – [ ] 44

4.6.9.2 - Padam

ज॒घास॑ । सर्वा॑ । ता । ते । अ॒पीति॑ । दे॒वेषु॑ । अ॒स्तु । मा । त्वा ।

अ॒ग्निः । ध्व॒नयि॑त् । धू॒मग॑न्धिरिति॑ धू॒म – ग॒न्धिः । मा । उ॒खा ।

भ्रा॒जन्ति॑ । अ॒भीति॑ । वि॒क्त । ज॒घ्निः । इ॒ष्टम् । वी॒तम् ।

अ॒भिगू॑र्त॒मित्य॑भि – गू॒र्तम् । व॒षट्कृत॑मिति॑ व॒षट् – कृत॑म् । तम् ।

दे॒वासः॑ । प्र॒तीति॑ । गृ॒भ्णन्ति॑ । अ॒श्वम् । यत् । अ॒श्वाय॑ । वा॒सः ।

उप॑स्तृ॒णन्तीत्यु॑प – स्तृ॒णन्ति॑ । अ॒धीवा॑स॒मित्य॑धि – वा॒सम् । या ।

हि॒र॒ण्य॒नि । अ॒स्मै । स॒न्दा॒नमि॑ति सं – दा॒नम् । अ॒र्वन्त॑म् ।

प॒ङ्बी॑शम् । प्रि॒या । दे॒वेषु॑ । ए॒ति । या॒मय॑न्ति । यत् । ते । सा॒दे ।

म॒हसा॑ । शू॒कृत॑स्येति॑ शू – कृत॑स्य । पा॒र्ष्णि॒या । वा ।

क॑शया । 44 (50)

4.6.9.3

वा तुतोद । सुचेव ता हविषो अध्वरेषु सर्वा ता ते ब्रह्मणा सूदयामि ।
चतुस्त्रिंशद्-वाजिनो देवबन्धो-वड्क्री-रश्वस्य स्वधितिः समेति ।
अच्छिद्रा गात्रा वयुना कृणोत परुष्परुनुघुष्या वि शस्त ।
एकस्त्वष्टुरश्वस्या विशस्ता द्वा यन्तारा भवतस्तथर्तुः ।
या ते गात्राणामृतुथा कृणोमि ताता पिण्डानां प्र जुहोम्यग्नौ ।
मा त्वा तपत् – [ ] 45

4.6.9.3 - Padam

वा । तुतोद । सुचा । इव । ता । हविषः । अध्वरेषु । सर्वा । ता ।
ते । ब्रह्मणा । सूदयामि । चतुस्त्रिंशदिति चतुः – त्रिंशत् ।
वाजिनः । देवबन्धोरिति देव – बन्धोः । वड्क्रीः । अश्वस्य ।
स्वधितिरिति स्व – धितिः । समिति । एति । अच्छिद्रा । गात्रा ।
वयुना । कृणोत । परुष्परुरिति परुः – परुः । अनुघुष्येत्यनु-घुष्य ।
वीति । शस्त । एकः । त्वष्टुः । अश्वस्य । विशस्तेति वि – शस्ता ।
द्वा । यन्तारा । भवतः । तथा । ऋतुः । या । ते । गात्राणाम् ।

ऋ॒तु॒थे॒त्यृ॒तु – था । कृ॒णो॒मि । ता॒ते॒ति ता – ता । पि॒ण्डा॒नाम् । प्रे॒ति ।

जु॒हो॒मि । अ॒ग्नौ । मा । त्वा । त॒पत् । 45 (50)

4.6.9.4

प्रि॒य आ॒त्माऽपि॒यन्तं॑ मा स्व॒धि॒ति॒स्तनु॒व आ ति॒ष्ठि॒पत् ते ।
मा ते॑ गृ॒ध्नु-र॒वि॒श॒स्ताऽति॒हाय॑ छि॒द्रा गा॒त्रा॒ण्य॒सिना॑ मि॒थू कः ।
न वा उ॒वे॒तन्मि॒यसे॑ न रि॒ष्य॒सि दे॒वाँ इ॒दे॒षि प॒थि॒भिः सु॒गे॒भिः ।
हरी॑ ते॒ यु॒ञ्जा पृ॒षती॑ अ॒भू॒तामु॒पा॒स्थाद्-वा॒जी धु॒रि रा॒स॒भ॒स्य ।
सु॒ग॒व्यं नो॑ वा॒जी स्व॒श्चि॒यं पु॒ँसः पु॒त्राँ उ॒त वि॒श्वापु॒षँ र॒यिं ( ) ।
अ॒ना॒गा॒स्त्वं नो॑ अ॒दि॒तिः कृ॒णो॒तु क्ष॒त्रं नो॑ अ॒श्वो व॒न॒ताँ
ह॒वि॒ष्मा॒न् । 46

4.6.9.4 - Padam

प्रि॒यः । आ॒त्मा । अ॒पि॒यन्त॒मित्य॑पि – यन्त॒म् । मा । स्व॒धि॒ति॒रिति॑
स्व – धि॒तिः । त॒नु॒वः । ए॒ति । ति॒ष्ठि॒पत् । ते । मा । ते । गृ॒ध्नुः ।
अ॒वि॒श॒स्तेत्य॑वि – श॒स्ता । अ॒ति॒हाये॑त्य॒ति-हाय॑ । छि॒द्रा । गा॒त्रा॒णि ।
अ॒सि॒ना । मि॒थु । कः । न । वै । उ । ए॒तत् । मि॒य॒से । न ।

रि॒ष्य॒सि॒ । दे॒वान् । इत् । ए॒षि॒ । प॒थि॒भि॒रिति॑ प॒थि॒ – भिः॑ ।
सु॒गे॒भि॒रिति॑ सु – गे॒भिः॑ । ह॒री॒ इति॑ । ते॒ । यु॒ञ्जा॑ । पृ॒षती॑ इति॑ ।
अ॒भू॒ताम् । उ॒पेति॑ । अ॒स्थात् । वा॒जी । धु॒रि॒ । रा॒स॒भ॒स्य॑ ।
सु॒ग॒व्य॒मिति॑ सु – ग॒व्यम् । नः॑ । वा॒जी । स्व॒श्चि॒य॒मिति॑
सु – अ॒श्चि॒य॒म् । पु॒॒सः॑ । पु॒त्रान् । उ॒त । वि॒श्वा॒पु॒ष॒मिति॑
वि॒श्व – पु॒षम् । र॒यिम् ( ) । अ॒ना॒गा॒स्त्व॒मि॒त्य॒ना॒गाः – त्वम् । नः॑ ।
अ॒दि॒तिः॑ । कृ॒णो॒तु॒ । क्ष॒त्रम् । नः॑ । अ॒श्वः॑ । व॒न॒ताम् ।
ह॒वि॒ष्मा॒न् । 46 (59)

(घा॒सिं – क॒श॒या – त॒पद् – र॒यिं – न॒व च॑) (A9)

पद पाठे (वाक्य सहित) – चतुर्थकाण्डे – षष्ठः प्रश्नः

Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 9 Anuvaakams :-

(अ॒श्मन् – य इ॒मो – दे॒न – मा॒शुः – प्रा॒चीं – जी॒मू॒त॒स्य –
यद॒क्र॒न्दो – मा नो॑ मि॒त्रो – ये वा॒जिनं॑ – न॒व)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :-

(अ॒श्मन् – मनो॑यु॒जं – प्रा॒चीम॒नु – श॒र्म य॒च्छतु॑ – तेषा॑म॒भिगू॒र्तिः
– षट्च॑त्वारि॒ंशत्)

First and Last Padam of Sixth Prasam of Kaandam 4 :-

(अ॒श्मन् – ह॒विष्मान्)

॥ हरिः॑ ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां पद पाठे

चतुर्थ काण्डे षष्ठः प्रश्नः समाप्तः ॥

पद पाठे (वाक्य सहित) – चतुर्थकाण्डे – षष्ठः प्रश्नः

Details of Panchati and Padam for Kandam 4 – Prasanam 6 – TS 4.6

	Panchati	Padams
Anuvakam 1	5	244
Anuvakam 2	6	309
Anuvakam 3	4	226
Anuvakam 4	5	240
Anuvakam 5	6	316
Anuvakam 6	7	341
Anuvakam 7	5	239
Anuvakam 8	4	207
Anuvakam 9	4	209
Total →	46	2331

Notes:

1. Please refer to the book “TS Kandam 1” and “TS 1.1 pada paadam with Vaakyam” for notes and conventions used in this Compilation.
2. Please download our vedic compilations from our web site www.vedavms.in